Anul III — Arad, Sâmbătă 27 Februarie (11 Martie) 1899 — Nr. 40

REDACȚIA
Arad, Str. Aulich (Adam)

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2 an fl. 5; pe 1/4 de an fl. 2·50; pe 1 lună fl 1.
N-rii de Dumineca pe an fl. 2.—
Pentru România și străinătate pe an 40 franci.
Manuscripte nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA
Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERȚIUNILE
de 1 șir garmond: prima-dată 7 cr.; a doua oară 6 cr.; a treia-oară 4 cr. și timbru de 30 cr. de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și inserțiunile sûnt a sě plăti înainte.

Scrisori nefrancate nu se primesc.

Anul III. — Număr de Dumineca — Nr. 9.

METROPOLITUL IOAN MEȚIANU.

(*) Dumineca fostul episcop al Aradului *Ioan Mețianu* va fi așezat cu mare pompă în scaunul cărui odinioară metropolitul *Andreiu Șaguna* i-a dat atâta strălucire. Lume multă se va aduna cu acest prilegiu la Sibiiu, drept dovadă, că întotdeauna, când vorba e de sfânta *biserică*, Românii toți țin să arate dragostea și interesul pentru cetatea tare care veacuri de-arîndul a ocrotit neamul românesc.

Și zice-vor mulți, cu acest prilegiu, că noroc mare a avut noul metropolit din preot de la sat ajuns'a până la cea mai înaltă treaptă în biserica ortodoxă a Românilor din Ardeal și Țeara-Ungurească. Bărbat în vîrstă de șeptezeci și unul de ani, este încă în deplină putere și plin de rîvnă, bogat și cu familie multă... Cu un cuvênt: hărăzitu-i-a Dumnezeu tot ce pe pământ poate ferici omul.

In aceste zile a așezării lui pe înaltul și sfântul tron vor fi însă între credincioși și d'aceia, cari deși simți-se-vor și ei pătrunși de sărbătoarea rară în vieața noastră bisericească, totuși gândurile lor îndreptate vor fi nu asupra bucuriilor numai ce s'au reversat asupra noului metropolit, ci gândise-vor mai ales la datoriile înalte și grele ce noul metropolit ia asupra-și. Pentru-că așa e întocmirea lumei: cu cât ai ajuns la cinste mai mare, cu atât te-ai împrejmuit de griji mai multe și datorii mai grele.

Furtuni întotdeauna s'au deslănțuit asupra neamului nostru. Se pare însă că nici odată nu ni-s'a cerut atâtea jertfe, bărbaților conducětori atâta cumințenie, lăpădare de sine și vitejie în lupta ce trebue s'o poarte. Dușmănită ne este îndeosebi biserica și ori-ce vederi ne-ar despărți pe unii de alții, câtă vreme *dușmanii nostri una sunt când dau năvală asupra noastră*, atâta mângăere trebue să ne facem și noi: să nădăjduim că atunci când vorba e de apărarea bisericei române, nu mai sunt deosebiri nici între Românii de aceeași biserică, nici între cele două biserici române. Ci sări-vom toți să ne apărăm comoara cea mai scumpă.

Ca nădejdea aceasta să se împlinească, se înțelege, că atârnă mult de la capii nostri bisericești.

Mai ales în privința aceasta noul metropolit al Sibiiului are o chiemare sfântă: să facă să înceteze multele pricini ce amărăse pe credincioși și în sânul bisericii să se întocmească o stare de lucruri împotriva căreia nimeni cuvênt rěu să n'aibă temeiu a rosti.

Psalmistul zice: *„Auzi Dumnezeule glasul meu, când mě rog cătră tine, de la frica vrăjmașilor scoate sufletul meu!“*. . . Inaltpreasfinția Sa numai un lucru să nu creadă însă: că „dujmani“ ai *bisericii* sunt cei cari păstorirei sale în eparchia Aradului găsitu-'i-a și părți slabe, ci să ia aminte pe psalmistul unde zice: *„Suitu-te-ai la înălțime, robit-ai robire, luat-ai daruri pentru a le împărți între oameni chiar și celor rebeli spre a se sălășlui în locașul Domnului“*, că *„Domnul va da cuvênt celor ce bine vestesc cu putere multă“*.

Ear' putere multă din dragoste adevěrată se poate lua!

Cei cari vor sěrba Dumineca — așezarea Inaltpreasfinției Sale noului metropolit pe scaunul strălucit, cu dragoste se vor apropia de mircle îndureratei noastre biserici. Facă noul metropolit ca dragostea acesta să cuprindă și pe cei departe de sěrbare și păstorirea sa fi-va atunci vreme nu numai de lupte pentru biserică, ci de națională înălțare.

Cine dintre noi nu dorește bisericii și întreg neamului românesc propășire!?

Cine n'ar dori deci noului metropolit ani mulți de păstorire senină, ca rěul cât este să peară, primejdiile ce ne așteaptă să fie trecute norocos și astfel numele lui *Ioan Mețianu* cu slavă să fie pomenit alăturea de cel al în veci neuitatului *Andreiu Șaguna*. . . .

Din prigonirile Sașilor. *Profesorul gimnasial din Sighișoara*, **dr. Hans Wolff** *a fost osândit la* **14 zile închisoare** *și 50 fl. pedeapsă bănească, fiind-că a ținut o vorbire în care procurorul a aflat ațețare în potriva nației maghiare. Osânditul a făcut apelație, însă fără sfêrșitul dorit, căci tabla a* **întărit** *sentința întâiei instanțe.*

*

Cum sunt băncile lor? Foaia „Alkotmány“ iată cum încondeiază băncile ovreo-maghiare: *„Toate băncile ungurești din provincie sunt înconjurate și asediate de ceata trântorilor alcătuiți din clicele locale, al căror țěl e, să folosască depunerile pentru a face cea mai scârboasă usură și totodată să jefuiască statul și obștea pe cuvênt că banca lucră și pentru scopuri politice.“* — Curat ceea-ce am zis-o noi de atâtea ori, că băncile ovreo-maghiare nu rěspund la nici o trebuință și că numai sărăcirea locuitorimei e scopul celor ce le au întemeiat. Invěțătura ce va trebui să o tragem din aceasta e, ca să ne ferim de acele bănci și nici să depunem, nici să ridicăm bani din ele. Avem noi băncile noastre; pe acestea să le sprijinim.

*

Sașii și noua stăpânire. Sub titlul acesta „*S. D. Tageblatt*“ aduce în nrul sěu dela 8 Martie, un articol în care, la toată întêmplarea, conducătorul Sașilor își exprimă teamă că *guvernul lui Széll nu va fi mai bun pentru naționalitățile nemaghiare din țeară, ba din potrivă, va fi mai rěu*, căci partidul guvernamental s'a mai sporit cu deputații partidului apponyist care sunt mai șoviniști decât toți ministrii partidului liberal.

La sfêrșit autorul articolului provoacă pe deputații sasi, *ca să nu între în partidul guvernamental*, căci și așa ar trebui să iasă când se va face statificarea administrației făgăduită de cătră Széll și care statificare va știrbi drepturile autonomice ale comunelor și comitatelor.

Instalarea noului metropolit român.

Primirea pela gări. — La Mercurea. In Sibiiu. Instalarea.

Incepând dela Lipova și până la Mercurea, Românii pretutindeni au primit cu mare alaiu pe noul metropolit Ioan Mețianu, care a plecat Mercuri la ameazi din *Arad*, seara a sosit în *Mercurea*, unde a fost găzduit la d. protopop Ioan Droc, de unde Joi dimineața a plecat spre Sibiiu, facându-i-se primire însuflețită mai ales la *Seliște*, unde după cum ni-se scrie, d-nii Dr. N. Comșa și P. Drăghici (protopretor) au ținut frumoase vorbiri.

Primire[illegible] frumoasă 'i-sa făcut în *Sibiiu*, unde a sosit eri (Joi) la ameazi.

Trenul a sosit la oarele 12.40 în gara Sibiiului. Pe peron Metropolitul a fost primit de consistorul metropolitan și archidiecesan, în frunte cu vicarul *Dr. Il. Pușcariu*. Inteligența mireană din Sibiiu, fără deosebire de confesiune deasemenea a intimpinat pe noul Metropolit în reședința sa; asemenea și autoritățile.

Metropolitul intră in oraș într'o trăsură cu patru cai. Alăturea cu Metropolitul ia loc vicarul Dr. Pușcariu, trece pe lângă spitalul orășenesc „Fransisc Iosefin“, în strada Reisenfels, pe lângă liceul de stat d'aici în piața mare, strada Cisnădiei, str. Morei și se abate pe lângă casa comitatului înstrada Măcelarilor, unde se află reședința Metropolitului.

Dela palatul comitatului până la reședința metropolitană elevii diferitelor școale, apoi elevii seminariului archidiecesan: pedagogii și teologii au format șpalir.

La portalul reședinței un asesor consistorial a întimpinat pe Excelența sa spre a-'i preda cheile.

I. P. S. Sa a primit apoi Consistorul, inteligența română, fruntașii din jur, etc.

Instalarea. Vineri și Sâmbătă I. P. S. Sa va face câteva visite oficiale și va stabili cele de lipsă pentru instalare.

Actul solemn al instalărei se va face Dumineca, 12 luna cor. în biserica catedrală. Aci se va întruni congresul. Vor mai lua loc consistorul metropolitan din Blaj.

După actul instalărei și sfânta liturgie urmează recepțiunile oficiose în reședința metropolitană.

La 2 oare d. a. se ține marele banchet, în sala dela Gesellschaftshaus, pentru care s'au făcut învitări deosebite. La banchetul musica militară va amusa oaspeții.

Seara se va face o mare retragere cu torțe, în frunte cu musica militară. În fața reședinței Reuniunea de cântări va cânta câteva piese. Un mirean va rosti o cuvântare potrivită.

Astfel se va încheia instalarea — despre care se va da oficios un și mai aměnunțit program, — ear' Luni, se va începe activitatea archierească a noului Metropolit, în ședința plenară a consistorului.

DIN ROMANIA

Dela Cameră.

Bugetele au trecut toate cu o ușurință cum nici în anul întâiu a guvernării d-lui Sturdza nu s'a întâmplat. Aceasta dovedește că opoziția abea mai luptă.

In ședința dela 23 Februarie v. d. T. *Cămărășescu* a interpelat și d-sa, în numele conservatorilor, pe d. Sturdza, pe care l'a invinuit de toate.

D. *D. Sturdza* a rěspuns în aplausele Camerii. Fiind-că s'a fost atins și chestia *Macedoniei* și a *școalelor dela Brașov*, d. prim-ministru a făcut declarațiuni importante, spunând că regatul României ține să stea bine cu guvernul turcesc și prin urmare și școlile române din Macedonia numai peste Constantinopol se pot conduce.

Despre afacerea dela Brașov a declarat că *se urmează negocieri ca guvernul maghiar să consimtă la ajutorarea din* partea României *a școalelor române din Brașov*.

† Dan Brătianu.

Marți s'a făcut înmormântarea regretatului Dan D. Brătianu, fost deputat.

Serviciul funebru s'a oficiat la Capela cimitirului Bellu.

Au fost față, pe lângă un numěros public, d-nii I. Brătianu ministru de lucrări publice, Epurescu și Maltezeanu din partea Camerei, V. A. Urechiă și Valerian Urseanu senatori, I. Calenderu, Dr. Cantacuzino, Pilat deputat, G. Bursan ajutor de primar, etc.

D. Epurescu vice președinte al Camerei a ținut o scurtă cuvîntare.

S'au depus pe mormânt mai multe coroane, între care una din partea Camerei, din partea familiei, a d-lui ministru Brătianu, etc.

Liga din Bacău.

Mulțumită zelului d-lui inginer Clein, president al Ligei din Bacău, Marți în 23 Februarie s'a aranjat în Bacău o serată musicală, cu program foarte bogat, cu scop ca din beneficiu să fie ajutorați cei 17 studenți români cari au căzut jertfă prigonirilor profesorilor unguri din Oradia Mare.

Serata a reușit foarte bine, a produs un câștig frumos, ceea ce este a se mulțumi atât celor dela Ligă, cât și d-lor Victor Nasta, directorul băncii Naționale (filiala) și librarului C. Gavrilescu.

Convenție.

In ședința dela 24 Februarie v. Camera a votat *proiectul de lege pentru căi ferate și telegraf și postă* **dintre România și Germania.**

Raportor a fost d. Poenaru Bordea. Proiectul s'a votat fără discuție cu 75 voturi din 78 votanți.

RUSIA ȘI ROMÂNIA.

Exc. Sa locotenentul-general Kuropatkin, ministru de rĕsboiu al Rusiei, a adresat d-lui general Berendei, ministrul de rĕsboi, urmatoarea scrisoare:

Domnule ministru,

Intreaga armată rusă a urmărit, cu un interes particular, recepţiunea graţioasă care a fost facută deputaţiunei regimentului Nr. 18 Vologodski, al cărui regiment, M. S. Regele, augustul vostru Suveran, bine-voeşte a purta titlul de cap onorar. Am putut constata buna-voinţa fără seaman a M Sale şi amabilitatea perfectă a camarazilor nostri români, care a fost exprimată cu atâta căldură la recepţiunea acelei deputaţiuni

Cred de a mea datorie, şi îmi fac o deosebită plăcere de a exprima Excelenţei Voastre adânca noastră recunoştinţă pentru primirea graţioasă întâmpinată de către oficerii nostri în ţara d-voastră. Vĕ rog, d-le general, să bine-voiţi a depune, din partea armatei ruse, la picioarele M. S. Regelui, expresiunea celei mai vii recunoştinţe şi a sentimentelor de camaraderie sinceră şi vecinic cimentată pe câmpurile de bătaie.

Bine-voiţi a primi, etc.

A. Kuropatkin.

Apel către Românii și Albanezii din Turcia.

Ziarul albanez *„Squipetari“* din Bucureşti publică un apel în limba albaneză, română şi franceză către Românii şi Albanezii din Turcia, prin care sunt învitaţi să se păzească de agitatorii panslavi.

Apelul încheie în următorii termeni:

„Ştie acum bine Europa, că Albano Macedonia este ultima piedică a slavismului pentru a putea pune mâna pe Mediterana estică, pe acel vad economic, care azi a devenit centrul de gravitate a comerciului maritim european. Nu vĕ mai încredeţi în misionarii slavi şi greci, cari vă arată crucea şi vă chiamă la ea nu pentru mântuirea voastră, ci cum Evreii au rĕstignit pe Cristos! Intrebaţi cum trăesc Albanezii şi Românii (cari gem greu azi sub sceptrul slav şi grec!), şi vĕ vor rĕspunde, că doresc din suflet regimul părintesc de mai nainte al Imperiului otoman!

Ca să vĕ luminaţi în calea viitorului vostru naţional, nu vă mai conduceţi de sforăelile speculanţilor, ci cântăriţi faptele!

Vouĕ nu vĕ trebue de cât şcoli de instrucţiune şi educaţiune naţională, precum şi limba voastră maternă în biserici. Aceste modificări modeste şi indispensabile este dispus M. S. Sultanul să vi le acorde, numai să le cereţi. Nu vă amăgiţi de focurile bengale şi apoteosele greco slave, cari au de scop numai lăţirea Slavilor, cucerirea locurilor biblice, sfîşierea imperiului şi peirea voastră naţională! Fiţi sentinele fidele la frontierele imperiului în peninsula balcanică. Impedicaţi agitaţiile slave şi grece.

Cereţi imperiului cât mai multe întăriri militare, spre a înfrâna lăcomia vecinilor cotropitori! Aceasta trebue să fie tactica voastră. Prin aceasta stă mântuirea voastră naţională!

Petrecerea meseriașilor din Arad.

Petrecerea ce s'a aranjat Sâmbătă seara a fost *prima* petrecere a meseriaşilor de când fac parte din „Societatea aradană de cultură“.

„Societatea“ poate fi mândră de noua acvisiţie a meseriaşilor, căci ei, judecând după declaraţiile câtorva fruntaşi ai lor sunt hotărîţi să muncească fără preget pentru a ridica numele meseriaşilor români din Arad la acelaşi nivou, unde a ajuns numele meseriaşilor străini.

Petrecerea meseriaşilor nostri s'a ţinut în sala de dans a restaurantului *Kánya*, care a fost ticsită de public românesc, în cel mai adevĕrat înţeles al vorbei. O mica şi nu neînsemnată parte a celor ce s'au grăbit a lua parte la petrecere a fost silită să se aşeze la mesele întinse ale restaurantului Kánya, unde un taraf de lăutari să încerca să producă în inimile celor de faţă, ceea-ce producea în sala de dans tarafŭl de lăutari a capelmaistrului Toni Ardelean.

Jocul s'a început şi s'a continuat cu aceeaşi dispoziţie vioae şi vesela, caracteristică Romanului când în auzul musicei se aruncă în vêrtejul jocului. Tineri şi bĕtrâni, cu toţii s'au aruncat în joc şi au jucat până când se'ngână ziua cu noaptea

Jocurile de coloană au fost dansate de câte 50 de parechi

La oarele 12 s'a ţinut pausa, în al cărei decurs n'au lipsit nici vorbiri nici câatări. Dl Iustin *Ardelean*, redactorul *„Vulturului“*, a închinat, prin alese cuvinte, în sĕnătatea meseriaşilor şi a vrednicului lor president dl Petru Truţa, dorindu-le ca şi de altă dată să ne mai procure plăcerea d'a asista la astfel de petreceri. Mulţimea aplauselor a fost o garanţă, că meseriaşii au înţeles rostul ziselor redactorului „Vulturului“.

Dl candidat de advocat *Ioan Raţiu* a cântat doine de acelea care face să 'ţi bată inima mai cu putere. Frumoasa-i voce de tenor a fost admirată de toţi. Au mai cântat apoi d-nii Cărăbăş şi Terebenţ, ambii producênd în inimile numĕrosului public numai plăcere şi earăşi plăcere.

Intru reuşită acestei petreceri pe lângă preşedintele meseriaşilor au mai conlucrat şi d-nii Nicolae Ştefu, înv. ca vicepreşedinte, apoi d-nii Iustin Olariu, primarangierul petrecerei şi dl Rognean cassar, care a strins — mulţamită aglomeraţiei de participanţi — peste 100 fl.

Dintre d-şoarele care aşa de mult au contribuit la reuşita petrecerei, mi-am notat următoarele nume, cerêndu-mi scuze, că nu mĕ ajută memoria să le împărtăşesc pe toate.

Iată numele *domnişoarelor*:

Emilia Stoici, Lucreţia Vucu, Rozalia Niga, Sidonia Oprean, Sidonia Şirian, Surorile Trandafir, Emilia Bogdan, Emilia Iancovici, Surorile Atanascu, Iuliana Adus, Sofia Marcovici, Sabina Abrudan şi Surorile Cuzman.

Aşa a decurs petrecerea meseriaşilor, cu veselie şi voe bună, din care meseriaşii nostri nefiind aşa de egoişti au împĕrţit cu largă mână şi fruntaşilor nostri din Arad şi şi ţĕranilor din suburbiile Aradului.

— *el.* —

Bancruta de la Neoplanta.

— 457 mii furate. — Hoţul Krötzer. — Bancruta de bancă şi de moară. —

Ceata „manipulatorilor“ de bani obsteşti s'a mai sporit cu unul. Pless, Schlessinger, Rosenberg, Weisz au mai căpĕtat un soţ care rĕspunde şi el la un nume neungurisat până acum. *Krötzer* e numele lui şi renumele a ajuns sĕ şi-l câştige prin falsificarea de cambii şi socoteli.

A fost „om de lumea nouă“ şi director al morii de vapor, însoţire pe acţii în Neoplanta.

Numai cu **457 000 fl.** *a sĕrăcit pe bieţii acţionari.* Setea de câştig l'a impins să joace cu ei la bursă unde bănişorii acţionarilor în loc să tragă după sine şi alţi bani străini au fost ei atraşi în pungile altora.

Despre hoţia lui Krötzer se dau următoarele amĕnunte:

Mai săptĕmanile trecute a bancrotat banca ovreo maghiară din Neoplanta. Tot oraşul învinuia cu hoţia pe cassarul băncii, Ovreul Weisz. Cel mai mare datoraş al băncii era moara de aburi, societate pe acţii în Neoplanta. Ea datora cu **457 000 fl.** şi din plătirea acestor bani, acţionarii băncii nădĕjduiau că vor eşi cu sufletul mai curat şi nu vor fi siliţi să mai dee şi din al lor buzunar. S'au înşelat însă, căci în adunarea generală a acţionarilor morii ţinută alaltăieri, directorul *Krötzer* a surprins pe cei de faţă cu următoarele cuvinte:

„Cambiile excompiate la bancă nu le-am plătit, după cum s'a raportat direcţiunii, moara însă nu-i îndatorată să plătească cele 457.000, căci n'au fost trecute în cărţile morii, a două oara moara nu e îndatorată să plătească, fiind că banii nu i a folosit ea, **ci eu, care am jucat cu ei la bursă şi i-am pierdut“.**

Krötzer şi a sfîrşit vorbirea astfel: „Vĕ rog sĕ cruţaţi pe slujbaşii mei, ei sunt nevinovaţi, *eu am falsificat totul,* fără ştirea lor; sunt vinovat, mĕ puteţi preda tribunalului, ori apoi mĕ spânzur de cel dintêiu stîlp de lămpaş.

Eată pe adevĕratul boţ domnesc, pentru sbiciuirea cărora colaboratorul nostru numai zilele trecute a fost tirît înaintea Curţii cu juraţi şi osândit la douĕ luni temniţă.

Doamne, când va veni ministrul care să zică, cu Frideric cel mare. „Hunde, wolt Ihr ewig leben?“

Știința românească preţuită de străinătate.

In şedinţa de la 30 Decemvrie 1898 a *„Academiei des inscriptions et Belles-Lettres“* din Paris, dl Antoine Héron de Villefosse, savantul istoric şi epigrafist, a făcut o dare de seamă asupra lucrărei ce compatriotul nostru, dl Paul Negulescu, a publicat de curênd sub titlul: *„Histoire du droit et des institutions de la Roumaine* (tome I-er; *Pèriode daco-romaine“* — Paris, 1898, în 8°, un vol. de 312 p.).

„Dl Paul Negulescu, zice dl de Villefosse, este un vechiu elev al conferenţei de epigrafie latină şi de antichităţi romane de la şcoala practică des hautes études. In acest prim volum el încearcă mai întâiu de a ne face cunoscută, cu ajutorul povestirilor lui Herodot, starea Daciei înaintea dominaţiunei romane. Ar fi prea îndrăsneţ de a pretinde, că se poate reconstitui în mod complect tabloul unei civilisaţiuni aşa de mult dispărută şi asupra căreia antichitatea ne a lăsat aşa de puţine informaţiuni. De aceea autorul, după o espunere, pe cât e posibil, a stărei anterioare, abordează istoricul cucerirei acestei ţări de către Romani; cartea sa ne espune mai ales funcţionarea instituţiunilor romane în Dacia. Pentru a studia istoria provinciei şi organisaţiunea financiară, religia şi armata, epigrafia i a oferit documentele cele mai bune şi cele mai abundente. El a ştiut să le arangeze cu mult talent şi să se folosească de dînsele în mod minunat. Dl Negulescu nu crede, că edictul lui Aurelian a avut ca consecinţă părăsirea complectă a Daciei de către Romani. Perderea Daciei causă o aşa de mare durere la Roma, încât se anunţă în mod oficial plecarea locuitorilor, dar' un mare numĕr de locuitori rĕmase în ţară, căci munţii Carpaţi le oferea refugii sigure în vremuri turburate şi dificile.

*

Un cunoscut şi distins botanist, dl profesor I. Roemer, în gazeta *„Korrespondenzblatt des Verein für Siebenbürgische Landeskunde“*, din 1899 Februarie, ca apare în Sibiiu, publică cele următoare:

Dr. D. Grecescu — *Conspectul „Florei României.* Bucureşti 1898.

Este un volum destul de respectabil compus din 836 pagini în care profesorul universitar şi directorul laboratorui de botanică medicală în Bucuresti, Dr. D. Grecescu, ne pune în evidenţă plantele indigene şi cele naturalisate ce se găsesc în România într'o enumeraţie sistematică precum şi gruparea lor geograficeşte. Speciile enumĕrate sunt în numĕr de 2450, pe lângă care se mai găseşte şi vre-o 550 varietăţi, dispuse după metoda naturală în zece clase. Descrierea diagnozică este dată numai la plantele noi specificate sau la speciile precisate de însuşi autorul; în schimb, nu lipseşte la nici una habitaţia şi la mulţime de specii sunt adnotate numirile populare pe care aceste le are în limba română. Această enumeraţie a plantelor constitue partea I a a lucrării.

Partea II a conţine, după o privire generală fisiografică asupra Românici, distributia geografică a plantelor ţerii. Dr. Grecescu deosebeşte o zonă alpină, trei zone silvice (a bradului, a fagului şi a stejarului) apoi zona stepelor (stepele uscate, nisipoase, mlaştinoase şi salifere).

Aceastâ parte este pentru botaniştii geografi, mai cu seamă cei din Ungaria şi Rusia, de o aşa importanţă mare în cât dorinţa exprimată în revista botanică austriacă *Oesterreichische Botanische Zeitschrif*, Nr. 1 din 1899, de a se face o traducţie în limba germană acestei părţi este pe deplin justificată. Dar' şi pentru sistemisatorii şi colectorii din ţerile rĕsăritene ale Europei, conspectul lui Grecescu este un ajutor indispensabil prin a cărui creaţie Grecescu şi-a dobândit mulţumirea şi recunoştinţa tuturor sistemisatorilor şi a botaniştilor geografi, cari se ocupă cu Flora dacică în Transilvania şi în România.

Învitare la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe Quart. I respective semestrul I 1899 la

„TRIBUNA POPORULUI“

Condiţiunile de abonament, însemnate şi în fruntea foii, sunt cele următoare:

În Monarchie:

Pe un an . . . . fl. 10.—
Pe ½ an . . . . „ 5.—
Pe ¼ an . . . . „ 2.50
Pe o lună . . . . „ 1.—

Pentru România şi străinătate.

Pe un an . . . . franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonaţi deosebit, ca foaie pentru popor, cu **2 fl. pe un an,** *având o întindere de 8 pagine: cele 4 pagine ale foii de zi, plus un adaus popora de 4 pagine.*

Domnii cari se abonează la foaia de zi cu 10 fl. pe an, nu au să mai plătească nimic pentru adausul poporal de a numĕrul de Dumineca.

Administraţia „TRIBUNA POPORULUI.“

PROCESUL NOSTRU

VORBIREA

de apărare a domnului

Dr. Lazar.

(Urmare.)

Onorată Curte cu juraţi!

Au naţiunea maghiară numai din *domni* e alcătuită? Au naţiunea maghiară, în totalitatea sa, *cu puterea*, sau ca să ne folosim de expresia dlui acusator public, *cu stăpânirea* ţine? Şi în sfîrşit domnii de Unguri toţi stau în slujba celor dela putere? Aşa cred, onorată Curte cu juraţi, că la întrebările acestea numai negativ poate să fie răspunsul! Căci dacă nu, atunci n'ar fi socialism şi n'ar fi chestiune a muncitorimei, atunci pescarii dela Sárréth, cicoşii din Hortobágy şi miile de Maghiari, care nu-'s domni, n'ar fi decât o concepţie socială şi ethnologică, atunci n'ar fi obstrucţie de luni de zile, n'ar fi ex lex, şi multe altele n'ar fi!

Dar' dacă nici nu se poate închipui alt răspuns la întrebările puse, decât tăgăduitor, atunci, după legile logicei, urmează, că părţile incriminate din articol nu se pot referi la Maghiari, căci naţionalitatea maghiară nu o alcătuesc domnii care ţin cu puterea şi nu ci o represintă. Şi eu aşa cred, că dacă s'ar putea pune la cale o votare universală a poporului, că naţionalitatea maghiară, ca atare, domnii şi îndeosebi domnii care ţin cu puterea o alcătuesc, unanimă ar fi protestarea! Şi în protestarea aceasta a naţiunei maghiare trebue să ieie parte şi domnii juraţi — absolvând pe acusat.

A doua zicere, chiar de fel nu se poate refera la naţionalitatea maghiară, căci doar' numeşte persoane, pe hoţii cei mari şi pe defraudanţi. Aşa dar' nici nu vorbeşte în general, ci scoate la iveală, că ce hoţii mari s'au săvârşit. Şi conclusia pe care o trăgea acusatul, d'asemeni nu e îndreptată în potriva naţiunei maghiare. Despre aceasta se pot încredinţa d-nii juraţi tot din articolul incriminat.

„Dar' ce să i faci? El (adecă Petkó şi soţii) *e maghiar şi domn, s'a obicĕnuit* (adecă Petkó şi soţii) *să creadă* — acum urmează zicerea explicătoare, că ce crede Petkó şi soţii, — adecă aceea, *„că ţara d'aceea îi lăsată de Dzeu, ca să îngraşă pe toţi trântorii şi nemernicii, numai domn să fie şi Ungur!"*

Mai e de lipsă de vre-un comentar, ca să pricepem adevĕratul înţeles al zicerei? Nu în potriva maghiarimei vorbeşte acusatul, nu aceea o zice că maghiarimea, că naţiunea maghiară constă numai din hoţi, nu o vatămă şi nici nu aţiţă în potriva-i, ci spune numai aceea, că amintiţii mişei notorici au crezut, că lor totul li-e ertat, fiind-că 's Unguri şi domni! Şi oare putea-va vesti acusatul, că ei au dreptate? Din potrivă, ba o chiar spune, că au fost pedepsiţi, adecă scoate la iveală cât se poate de lamurit, că acei cinstiţi domni s'au înşelat amar în presupunerile lor.

Şi întreb, domnilor juraţi, vinovat e acusatul pentru aceea, c'a scris despre hoţii aceştia şi fiind-că mişelia-le obraznică o motivase şi cu aceea încredere — că au fost domni, domni care ţin cu puterea!? Oare acest mers de gândire al acusatului, din punct de vedere psihologic, politiceşte e imposibil?

Eu aşa zic că nu!

Istoria aşa ne învaţă, că în fiecare ţară, unde mai multe naţionalităţi alcătuesc naţiunea politică, naţionalitatea domnitoare sau doritoare d'a domni, mai multe drepturi îşi formează privitor la abusuri!

Căci poesia caracteristică a lui Alexandru Petőfi despre nobilul maghiar, chiar aceea însuşire o sbiciueşte, că progresul, binele obştesc, interesele obşteşti nu pot avea atâta putere ca să învingă vechile şi ruginitele drepturi ale nobilimei. E îndestulitor cuvântul acesta fermecător: „Eu sunt nobil maghiar", şi, ca în poveste, să dărîmă, piere dujmanul. Puterea orbeşte pe om, şi e foarte just a zice, că Petkó şi soţii au avut curajul să lucreze în potriva rênduelei de drept, căci în măsură, mai mică ori mai mare, au fost arendaşii stăpânirei încredinţată cu paza rênduelei de drept şi poporul pretutindenea şi totdeauna multe de toate acopere.

Aceştia 's articolii incriminaţi, din cari dl procuror a făurit aţiţarea în potriva naţiunei maghiare! Dacă aşa, unul câte unul nu 's potriviţi pentru justificarea acusei acesteia, cu atât mai puţin, dacă vom lua întregimea articolului, — pentru că aceea vorbeşte pe faţă despre abusurile *concrete*, despre pĕcatele celor instăpâniţi pe putere.

Nici pe Ruteni nu-i chinueşte naţiunea maghiară, ci ministrul îi lasă în soartea tristă în care se află.

Dacă ne întrebăm acum, că pe care naţionalitate a aţiţat o în potriva naţiunei maghiare, şi mai uşor putem constata, că *pe nici una.*

Căci dintre Maghiari numai de domni se ocupă şi şi dintre acestia numai cu părtaşii puterei şi cu cei care săvârşesc abusuri, aşa dară articolul, după a mea credinţă, şi părerea şi simţĕmêntul poporului maghiar le exprimă, când sbiciueşte scandalele nemai pomenite din anii din urmă, când se scoală cu tărie chiar în potriva pĕcatelor celor aflători la putere, când mai ales scoate în relief, că poporul maghiar chiar aşa simte greutatea sistemului ca şi Ruteanul cel ce moare de foame şi nici nu învinueşte naţiunea maghiară, ci numai pe acei puternici care abusează de prerogativele posiţiei lor.

Zicerea ultimă a articolului împricinat, carea d'asemeni e incriminată, aşa sună: *„Fericită viaţă, fericită pentru* domni, *şi sfăşietor de tristă pentru popor. Şi aceasta aşa va merge câtă vreme popoarele nu se deşteaptă, ci ţĕranii în toate părţile se lasă prostiţi, în cât pentru un papricaş şi un rachiu se duc la alegere şi îşi dau votul pentru oamenii stăpânirii care îngădue în ţară asemenea fărădelegi şi mişelii."*

Acum întreb, această concepţie *popor*, fie din punct de vedere politic, fie din cel social numai pe naţionalităţi le cuprinde? Dar' poporul maghiar nu există?! Şi poate-se aplica această numire „popor" numai la naţionalităţi, când, plane, e folosită în numĕrul plural, adecă „popoarele trezesc", când zice că poporul agricultor pretutindenea, în toate părţile ţerii, să nu voteze pentru oamenii stăpânirei şi ai sistemului de azi? Ori numai ţĕrănimea naţionalităţilor are drept de alegere? Căci chiar aceasta nu prea e în stăpânirea acestui drept!! Dl acusator public a zis în vorbirea-i de acusare, că numai ţĕrănimea naţionalităţilor votează pe candidaţii stăpânirei, ear' Maghiarul nu prea; aşadar pe temeiul acesta, provocarea a fost făcută numai către ţĕrănimea naţionalităţilor! Dacă aşa gândeşte şi prin aserţiunea sa, dl procuror a dat dovezi că *aşa* gândeşte, atunci nu mai susţină acusa, şi aducă mulţumită dlui acusat, că pe naţionalităţi vrea să le abată dela politica de până acum, şi mulţumească-i că pe naţionalităţi vrea să le unească în luptă cu puţinele elemente sĕnătoase ale maghiarilor cărora încă nu le vine la socoteală destrăbălatele stări din ţară.

Acusatul nu divergenţele vrea să le ascuţă, ci să resoalve chestiunea naţionalităţilor şi să unească la luptă împotriva corupţiei şi a sistemului de mişelii pe toţi cei-ce mai au simţ de cinste în ei! Dar' dacă asta e aşa, atunci trebue să se recunoască că articolul incriminat nu pune pe naţionalităţi faţă în faţă cu maghiarismul, din ce urmează în punctul al 2-lea, că acusa e nefundată şi forţată, căci dacă pentru aceasta acusatul să pedepseşte atunci ar trebui să se pună sub acusă *toţi deputaţii opoziţionali* şi pe toţi aceia, care se luptă pentru ca alegerile să fie cinstite, cari vor se mântuească poporĕle ţerii de corupţiile puternicilor ţerii.

Nu-i mai norocoasă nici acea parte a acusei care să străduеşte să adeverească provocarea la ură, care vrea să dovedească substratul aţiţărei.

Căci însuşi dl procuror o ştie că nu e provocare, căci şi în hârtia de acusă şi în vorbirea-i de acusare şi mai ales în aceasta, aţiţarea o scoboară la o simplă *năsuinţă d'a aţiţa.* Paragraful 172 însă vorbeşte despre *provocare directă, hotărîtă, deschisă*, carea la nici o întêmplare nu poate fi învăluită în cuvinte, căci atunci nu e potrivită pentru aţiţare. Provocarea trebue să fie direct şi hotărît îmboldítoare la ură, şi încă în potriva numitei clase sau naţionalităţi.

Aţiţarea însaşi nu se poate învedera în năsuinţa de a aţiţa, ci aceea trebue să fie adevĕrata aţiţare, caracterisată fiind prin ţelul direct.

„Atacă stăpânirea", zice acusa. Până acum nu am ştiut că §-ul 172 şi pe stăpânire o scuteşte.

Dacă s'ar putea ridica o astfel de acusă, atunci dl representant al acusei publice ar putea pune sub acusă vre-o câteva mii de oameni, şi aşa cred, că în multe locuri nici nu s'ar putea alcătui Curte cu juraţi, căci aproape fiecare om ar fi acusat. Să aţiţi împotriva stăpânirei, să osândeşti faptele ei, să-i faci urîtă ocârmuirea şi să chemi poporul ca să-i pregătească trântirea, aşa cred, pentru fiecare e un *drept politic*, numai cât lupta să rĕmână între marginile legale.

Despre breasla funcţionarilor şi a juzilor acusatul nicăiri nu susţine că numai pe cei de limba maghiară, numai clasa avută o apără.

Am desvoltat deja că clientul meu nicăiri nu pune faţă în faţă pe cei de la putere, cu domnii pe cei-ce vorbesc limba maghiară ori pe cei de alte limbi, ci numai pe popor, şi în acesta şi maghiarul se cuprinde, prin urmare nici nu aţiţă naţionalităţile împotriva breslei slujbaşilor.

Iar' breasla judecătorilor peste tot nici atinsă nu e. Traducerea din cuvênt în cuvênt nici nu poate da înţelesul dorit. Când articolul spune, că „datorinţa slujbaşilor e să urmărească pe potrivnicii puterei" astfel urmează: *„De nime nu să tem. Judecătoriile mai înalte*, nu le face nimic". In traducerea primită de acusă, cuvêntul „judecătoriile" se traduce cu „felsőbb birósàgok" (judecătoriile mai înalte). Fireşte că o referă la breasla juzilor. Asta însă e greşit. In limba maghiară espresia „biroság" înseamnă factorii justiţiei, vîsàvis de autorităţile administrative. Aşadar' are un înţeles special şi sub judecătoriile mai înalte înţelegem tabla regească şi Curia regească.

Espresia aceasta a limbei române „judecătoriă" nu are acest înţeles special, se poate însă folosi şi în înţelesul acesta „autorităţi" (hatoság), ceea-ce firesc lucru, se poate constata din concordanţa logică a zicerii, respective a zicerilor ce se ţin de olaltă şi din însuşi felul de înţelegere al poporului român, care fel de pronunţare e Hecuba pentru dl procuror şi tot aşa şi pentru translatorul, care n'a înţeles articolul scris anume la înţelesul ţĕranului român.

In articolul împricinat, espresia „judecătoriile mai înalte" ceea-ce acusa traduce cu „felsö birósàgaink" urmează imediat după acea zicere, care scoate în relief abuzurile amintitelor oficii administrative, şi continuează zicerea aceasta, că „acelora nu li-se întêmplă nimic", căci după-cum spune acusa „judecătoriile noastre mai înalte nu le urmăreşte".

Acum întreb, că asupra abusurilor unui slujbaş de la comitat, Curia ori Tabla judecă? Eu aşa susţin, că nu, ci autorităţile lor disciplinare şi in ultimul for şi în cele mai multe casuri, respectivul ministru, adecă acela, care e stăpânul puterei. Şi oare într'adevĕr nu sunt abusuri?

Căci cronica vieţii zilnice dă cu grămada dovezi despre aşa numitele *apĕsături domoale* (szelid nyomások), despre premiarea slujbei credincioase, despre pedepsirea renitenţilor. Şi oare nici când nu s'a întêmplat, că un om de partid care a săvîrşit grele erori şi care s'a făcut neputincios a căpĕtat alt oficiu, nici n'au prea aşteptat ca să se potolească mânia ţeri?! Aşa cred, că articolul incriminat e o critică amară, probabil foarte amară, dar' la nici o întêmplare nu neadevĕr născocit cu rele gânduri.

Că în zicerea din vorbă judecătoriile mai înalte sunt învinuite cu părtinire de delicte o dovedeşte strălucit partea aceea, care vorbeşte despre pedepsirea slujbaşilor mai înalţi. Căci acusatul o spune, că Petkó şi soţii nu au putut ocoli osânda justiţiei şi astfel pentru acele fapte ale lor, cari nu se pot acoperi cu principiul mincinos al necesităţii politice, cari se lovesc în cap cu Codul penal: sunt traşi la răspundere de către judecătorii, acolo deja nu mai foloseşte nimic, că ei sunt domni şi Unguri, în ciuda aceleia, că ei s'au legănat cu rătăcita idee, că lor totul li iertat, fiind-că's Unguri şi domni. Eată dar' că chiar contrarul acusei se adevereşte.

Aceea observare a acusatului, ca autor al articolului, că şi delicvenţii cei mari încă nu capĕtă de cât 2—3 ani, ca ţĕranul care fură un purcel, care poate fi şi Ungur, încă nu vorbeşte despre parţialitatea judecătoriei ci despre însuşi legea. In articol stă lămurit, că dacă domnul cel mare fură, *ajunge în temniţă*, dar' cu ei legile sunt *mai bune*, căci după cum amintisem, şi ei capĕtă numai 2—3 ani, ca ţĕranul, care fură un purcel.

Fiind că aţiţarea impotriva legii nu alcătueşte obiect de acusă, voesc să fac o observare privitor la partea citată. Că car'ea legilor noastre are cusururi ca ori ce alcătuire omenească, aceasta au recunoscut-o *jurisprudenţi*, o recunoaşte şi *praxa*. De multe ori obvine casul că judele, pe lângă toată circumspecţia, trebue să aducă o sentinţă într'adevĕr draconică, pe când altădată obştea consideră de mică chiar şi cea mai grea osândă ce se poate da. Articolul chiar anomalia aceasta o atinge cu un amar humor, indignându-se, că hoţii domneşti sunt norocoşi chiar şi cu dispositiile legii, căci nu se pot osândi după cum ar învrednici. Nedreptate e oare în această oftare? Pună mâna pe inimă şi dl procuror, care tocmai în urma slujbei sale are bogate experienţe pe terĕmul acesta, că aşa numiţii hoţi domneşti, după cum mai bine ştiu să acopere pĕcatul şi să joace pe nevinovatul, tocmai aşa ştiu să încunjure şi dispositiile legii şi să scape de asprimea mai mare a legii.

Şi dacă acusatul, ca jurnalist a arĕtat această tristă stare, dacă norocul acesta al domnilor îi loveşte simţul seu de dreptate, îi pălmueşte iubirea-i neţĕrmurită faţă de popor, oare să se osândească? Oare vrednici's de apĕrare şi de gugulire, mişeii de domni atât de desmierdaţi de către dl representant al acusei publice, vrednici-sei, că oameni oneşti, cari îi sbiciuesc pe aceia, să fie pedepsiţi şi prigoniţi!? Ori apoi trăim în evul mediu, ori pe vremurile de iobăgie, când domnul representa dreptul neexcepţionabil faţă de bine şi faţă de rĕu, când domnul a adus legile de scutire ale însuşi tirăniei sale, când domnul pentru sĕrmanul popor însemna chin şi durere; echitabil e ca un jurnalist să nu cuteze a-şi ridica cuvêntul impotriva abusurilor „domnilor", ca să-i spună bietului popor că nu numai în mijlocul lui să află pĕcătoşi, între ei, peste cari stăpânesc de la scriitoraşul notarial, care nici normele nu le-a absolvat, toţi până la ministru îl stăpânesc, pe care fiecare îl bajocoreşte şi pedepseşte, şi pe care numai cu prilegiul alegerii de deputat îl dejosesc, ca să-l privească de om şi să stee de vorbă cu el, ca să spună acelui sĕrman popor, ca şi între domni să află hoţi şi mişei!?...

Dacă toate aceste i-se pun în cârca acusatului ca pĕcate şi se va osândi, sentenţa aceasta pe vecie va alcătui o pată ruşinoasă a ţerii ungureşti, căci aceasta n'ar fi alta de cât o satisfacţie dată hoţilor faţă cu articolul incriminat. Dar' aceasta nici pe un moment nu e iertat să presupun despre domnii juraţi!

(Va urma)

Biblioteca Centrală Universitară Iași

Precupeți în biserică

Se spuni că fură, te închide; fratele Măgărușin a pățit-o; mai ales dacă sunt dintr' domni, aceia nu fură; ci falsifică, defraudează, desertează, mi-ar trebui un lexicon să le spun toate; destul și bine, că ajunși la răcoare, ei se bolnăvesc la stomac și considerând diferitele morburi, li-se ușurează soartea.

Bietul țăran pentru un puiu de găină e înferecat în lanțuri, judecat după lege la arest greu și muncă silnică, bietul nu știe simula, ear dacă faptic e bolnav, cu greu sau de loc nu i-se crede.

Referințele sunt de atare natură astăzi în cât ni se recer bani și eară bani, deși azi domnește nu atât crisa de bani, cât coruperea năravurilor, sau emanciparea socială, cei mari și aceia-s puțini — se afirmă de atari în tot locul și aceasta consumă foarte mult, ear noi, tumultul neputincios vrem să ținem curs cu ei, nu ne-am lăsa, eată provenienția crisei de bani.

Cel cu slujbă fie mare sau mică nu poate să strânga comoară, aceasta o poate face comerciantul, întreprinzătorul, capitalistul, usurarii etc. diregătorii însă nu, și ei ar trăi bine, unde li-e cassa pe mână o mai svântă din când în când.

Banii și averea e bună, sa vedem însă ca care între toate împrejurările?

Un articlu din „Biserica și Școala" reprodus din „Telegr. Român" sub numele de „Gojdu" ne arată ca fără ferire la mijloacele prin cari își câștiga omul în viață avere, poate să devină după moarte nemuritor, dacă și-a ales întreaga avere o testea[illegible] și școalei.

Frumoasă admite tacendo ca preoții și învățătorii să se și lapede chiar de biserică și școală, de neam, prieteni și cunoscuți, și să se folosească de toate apucăturile, numai la avere să ajungă, ca și cum banii testați sf. biserici ar fi un purgatoriu, care ne mântuește de toate păcatele săvârșite în viață prin câștigarea de comoară, sau doar' și biserica ortodoxa iartă păcate pentru bani? sau doar este la noi în biserică adoptat principiul iesuitic care zice că „scopul sfințește mijloacele?" Cerem explicații dela redacția numitelor foi.

Dacă și de pe amvon vom vesti această nouă dogmă, și vom deveni toți precupeți și vânători după averi, cui le vom testa, că azi numai ca renegați de neam și biserică putem câștiga mai bine avere.

Nainte trebue să ne lepădam de biserică, și apoi câștigând averi — făcând sîmbrie cu dușmanii bisericei — să-'i testăm acesteia averi.

Care dintre apostoli sau mucenici a fost director de bancă? Care și-a negligat postul seu pentru comorile lumei acesteia?

Mt. Christos a zis „că cel ce nu intră pe ușe în staul ci sare pe aiurea este fur și tâlhar" sau a zis că cel ce nu umblă pe calea cea dreaptă este un ticălos, mai departe a zis, că „păstoriul bun sufletul și-l pune pentru turma sa" ear de năimit nici oile nu ascultă că nu cunosc glasul lui.

In veci fie iertat marele mecenat „Gojdu", dar azi împrejurările s'au schimbat, sa nu uitam însă, că adevărul Dlui remâne în veci și sf. Evanghelie cu talanții ne învață sa fim cruțători, dar sa ne strîngem comoară aici pe pământ, la aceasta nici un sfânt părinte inca nu ne-a învețat.— Ca de încheiere n'ar strica sa se publice cari tineri și cât capăta ajutor din fondațiunea fieertatului „Gojdu".

Cu direcțiunea nouă vom ajunge și noi la morala liberă, pe care după „Biserica ortodoxă" o reproduce „Biserica și școala".

In chipul acesta nu e greu a redacta foi septămânale.

Impuținează Doamne năimiții și întărește păstorii cei buni în biserica ta.

Ortodoxul.

Prințul Carol și prințesa Elisabeta.

Dăm mai sus portretele copiilor prințului Ferdinand și prințesei Maria, nepoții iubiți aiântâiului rege al României. Amândoi acești scumpi copii ai României sunt în haine *oltenești*. Prințul Carol este azi în vârstă de șease ani, ear' prințesa a împlinit cinci ani. Sunt bălani, voinici și sănătoși, botezați în legea română a răsăritului și cu vreme prințul Carol va ocupa Tronul României.

D'ale administrației.

Cu schimbarea ministerului Bánffy se strigă din toate părțile, că între alte îndreptari noul minister va pune stavilă călcăturilor de lege săvârșite de slujbașii de la administrație.

Micii slujbași dar' marii tirani însă nu ușor se desbracă de firea lor nici după ce stăpânul Bánffy li-s'au dus, ci merg înainte și nesocotesc toate drepturile cetățenești.

Se vor vedea deci în curînd ori și acești voinici ducându-se după Bánffy, ori și această prea dreaptă speranță legată de noul minister spulberându-se.

Eată ce ne scrie un țăran din Govoșdia:

In anul din urmă ne-am mai deșteptat și noi și începem a cunoaște că suntem prea ne luați în seamă de câți toți.

Plătim dările cele mari, măcar să rămânem fără malaiu, — dar' nici o voință noi nu i ertat să avem. De aceea avem notar pe dl George Dan în Totvărădia, ca pe representanții nostri comunali să-i porunceasca din Govoșdia la d-a lui Totvărădia și acolo să țină sedințe, pentru trebile sătești, socoți, preliminar și altele.

Adecă și ți d-voastră cum, judele cu 2-3 oameni cari la ori-ce răspund: bine, „Maria Ta d-le notar".

Așa în Joia trecută a ținut ședință dl notar cu representanții nostri în Totvărădia. Oare n'avem noi drept a ținea aceste sedințe în comuna noastră și nu la străini, — căci suntem noi deacă purtați în alte nebuni pe sate și orașe, — barem cele sătești să le isprăvim acasă.

Cu de acestea și de cele scrise în rindul trecut, ne amăgește dl notar, pe noi și comunele vecine.

Spuneți-i să se oprească de la aceste pentări, — ear' representanților să-și deschidă mai bine ochii și să vadă cine ne vrea nouă binele.

Noi vă zicem să vă adunați pe lângă preotul și învățătorul d-voastre cu cari să vă sfatuiți și pe cari să-i ascultați, căci îi cunoaștem de bărbați harnici și gata a lupta pentru drepturile d-voastre.

La dl Dan vom reveni, căci prea i-se adună la răvaș.

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI".

S'A DUS...

S'a dus — ș'aș vrea să fi murit
Când el s'a dus, — căci l'am iubit
Atât de mult, și de ferbinte
De n'ar afla nime cuvinte
A mea dragoste curată,
S'o spună lămurit.

Căci dragostea n'o poate scrie
Nime. — Ce ea știi — altul nu
știe...
— Dumitru, poate ar fi știut,
Căci el umblase 'n lume mult
Și el a fost, care mi-a spus
De dragoste și mie.

Par'că-i văd, — cum puișorul
M'a luat cu biniișorul
Cu vorbe dulci—și m'a 'ntrebat:
„Paraschivo — ai tu 'n sat
Un suflet drag?... Spune-mi
Știi tu ce-i dorul?

Și n'am răspuns... Nimic n'am zis,
[illegible] venit chiar din adins
[illegible] călduri — ș'un frig în
spate —
Și 'n pept simțiam o greutate,
Ș'am plâns... Ear' el, când m'a
văzut,
La pept m'a strîns

Și se uita în fața mea
Cu atâta drag — de mă ardea
La inimă, — căci n'am știut
Ce-i boala 'n care am fost căzut?
— Dar' el zimbind — mi-a spus
încet
Că-i dragostea.

Ce boală grea, — dar' dulce boală!
Of, cum aș vrea să mai fac școală
S'o mai învăț de rost odată
Și lui Dumitru să-i spun toată
Povestea — căci fără el
E lumea goală

S'ajung să-l mai cuprind odată
Pe după gât, cu mâna toată.
Ear' el să-mi zică scos din fire:
„Să-ți frâng trupșorul cel subțire?
Drăcșor ce ești! — Să știi, că
nu-mi scapi
Azi ne sărutată".

Dar' ce?.. s'a dus — și știu cu
bine
Că până-i lumea nu mai vine,
Căci mama... Oh, să fi murit
Atunci, când mama l'a sfădit
Și prea de tot l'a ocărît
Numai pentru mine.

„Ce?.. Mi-se pare c'ai prostit
Dumitre!" — Ii zicea mama răstit.
„Ți-am crescut eu fata ție?"
„Pentru-ce nu — Lele Mică
Sunt sărac, dar' om de cinste —
Și bine am voit!"

— „Dar' vorba 'ntre noi să fie,
Paraschiva spună-mi mie!
Ea are a trăi cu mine,
Fie 'n rău, s'au fie 'n bine
Dacă dînsa nu voește?
Mi tot una mie.

O Doamne, — tare m'ai bătut
De lui răspunde n'am putut!...
Cum puteam mâchni pe mama?...
Ear' eu nu mi dădusem seama
Că tăcând, — îl perd pe el
Și l'am perdut!

In fața mea lung s'a uitat
Apoi cu jale a cuvântat:
„Ce?.... Tu taci?..... Rămâi cu
bine.
Nu te mai gândi la mine
Iartă-mi ce-ți voi fi greșit!
Ș'a plecat!

Și s'a dus încetinel
S'a dus norocul meu cu el
Căci bine văd, — și simț, —
și știu,
Că lumea-i goală — și-i pustiu,
Ori unde merg, ori unde stau
Dacă nu-'i el.

S'a dus — ș'aș vrea să fi murit
Când el s'a dus — căci l'am iubit,
Atât de mult și de ferbinte,
De n'ar afla nime cuvinte
A mea dragoste curată
S'o spună lămurit.

Maria Cioban.

DESTINE.

Păstorul din lună stă pază
Și 'n farmecul nopții veghează,
Ear' astrii aprinși, ce-i sunt oile,
Ii cearcă de rînd,
Zimbindu le blând
Și-i scapă de toate nevoile,

Dar' iată un astru se stinge,
Păstorul de milă îi plânge,
Se mișcă cu sgomote mările,
Și codrii se sbat

BCU Cluj / Central University Library Cluj

De pe Murĕş.

Stimate Domnule Redactor!

In numĕrul 7 de Dumineca, a preţuitei D-Voastre foi sub titlul „De pe Murĕş" vi-se scrie despre alegerea primarului din Căpruţa, ţinută la 21 Februarie n.

Intru adevĕr frumos lucru s'a întêmplat în ziua aceasta în comuna noastră. Ar fi bine şi de dorit ca pretutindenea intre Români să domnească buna înţelegere, şi când e vorba de trebile noastre obşteşti una să fim, ca la bun sfârşit să ajungem.

O datină rea şi urîtă este însă la noi Românii, că îndată ce am săvêrşit un lucru bun începem a ne certa şi a ne învinovăţi unii pe alţii, zicându-ne: că unii am făcut tot, că alţii n'au făcut nimic, ba chiar au stricat.

Datina aceasta rea şi urîtă să vede şi din scrisoarea trimisă din Căpruţa şi publicată în numĕrul sus zis al preţuitei DVoastră foi.

Scriitorul aceleia ponegreşte pe conducătorii noştrii cei adevăraţi şi ne face de conducător pe un om cu un trecut de tot ruşinos. Ne vine a crede ca tot de acest scriitor mincinos a mai fost batjocorit părintele Ioan Crişan astă toamnă, subscriindu-se cu un nume care la noi în Căpruţa nu este; fiindu i ruşine a'şi pune sub minciunile sale numele sĕu.

Cei-ce numai din cele scrise cunosc persoanele din vorbă, vor crede de-a bună-seama că comuna noastră se conduce de acei oameni.

Ferească ne Dumnezeu, de ceea-ce până acum ne-a şi ferit, ca să nu ajungă Românii din Căpruţa să fie conduşi de Nicolae Suciu.

Vai şi amar ar fi fost de noi dacă el ne-ar fi condus pe noi, caci astăzi de n'ar fi fost părintele Ioan Crişan adevăratul nostru conducător şi harnicul neguţător român de aici domnul Teodor Cosma, care să ne sfătuiască şi să ne scape de ispită, am fi noi toţi păgâni.

Şcoala şi biserica noastră străbună ar fi perit cu totul şi noi am fi ajuns de rîsul lumii.

Eacă la ce ne-ar fi condus pe noi „conducătorul" Nicolae Suciu cel ce numai pentru ca să nimicească şcoala noastră românească sa dus la inspectorul regesc şi i-a dat casa ca să deschidă în ea şcoala de stat, fără ca să ceară ceva arîndă pentru ea, şi azi este în casa lui şcoală de stat. Tot Nicolae Suciu este acel om care s'a luptat din toate puterile ca să ne înstrăineze de biserica noastră străbună, să ne păgânească aducând la el acasă pe nişte păgâni de năzăricuşi dela Şiria şi umbla după oameni pe uliţă îndemnându-i ca să meargă la el şi să asculte la minciunile lor.

Oameni ca acesta, apoi vin şi batjocuresc pe părintele Ioan Crişan dându-se drept conducători ai nostri, când vĕd că am săvêrşit un lucru bun. Noi îi cunoaştem ca pe nişce oameni clevetitori, rĕi şi mincinoşi, am crezut de lipsă ca să facem această descoperire ca On. cetitori să nu fie duşi în rătăcire de minciunile lor.

Cunoaştem destul de bine pe părintele nostru Ioan Crişan, ştim că este un preot care ne iubeşte ca pe fii sei sufleteşti.

D-sa ne-a pus tot-deauna la inimă binele şi fericirea noastră a tuturor, despre aceasta sunt convinşi chiar si clevetitorii D sale; coroana prin fapte le au adeverit. D-sale avem să i mulţămim înţelegerea cea ce să spune în scrisoarea publicată în numărul 7, că acum la alegerea de primar nu ne ar fi condus D-sa ci Nicolae Suciu, nu este adevĕrat, căci întrebându-l mai mulţi alegători, că pe cine să aleagă primar, D-sa a zis: „D-Voastră sunteţi oameni cu minte şi de omenie, înţelegeţi-vĕ intr'olaltă si nu vĕ certaţi, puneţi-vĕ încrederea în acela dintre D-Voastră care cugetaţi că este mai de cinste şi cu care mai tîrziu nu veţi avea nĕcaz." Vĕzĕnd noi că bine ne-au sfătuit părintele, ne-am înţeles într'olaltă şi în cea mai mare linişte ne-am ales primar după dorinţa noastră.

Traiască părintele Ioan Crişan, adevĕratul nostru conducător, că să ne poată încă mulţi ani conduce pe căile cele bune. Deie Dumnezeu, că fie care comună să aibă un preot ca noi care să poarte atita grijă de binele poporenilor săi, de sfînta noastră biserică străbună şi de şcoala noastră românească. Peară dintre noi clevetitorii!

Un locuitor din Căpruţa.

Biblioteca Noastră

Apare în Caransebeş.

Director: **E. Hodoş.**

Au apărut:

Nr. 1 S. S. Secula, Realităţi şi Visări,

Nr. 2. Iosif Bălan, Iancu de Hunyad.

Nr. 3—3. G Coşbuc, Versuri şi Proză.

Nr. 5. Gr. M. Alexandrescu, Fabule alese.

Nr. 6. N. Macovişteanu, Dela Sat, piesă teatrală pentru popor,

Nr. 7. Zotti Hodoş, Intocmai! comedie franceză.

Nr. 8—9. O. G. Lecca, Istoria Ţiganilor.

Nr. 10. E. Hodoş, Convorbiri Pedagogice.

Nr. 11—12. E. Hodoş, Cântece Bănăţene.

Nr 13. E. Hodoş, Cântece Catăneşti, cu portr. lui T. Doda.

Nr. 14. G. Crăciunescu, Copii de găsit, snoave.

Nr. 15—17. Ios. Bălan, Numiri de localităţi.

Nr. 18—22. Zotti Hodoş, Poftă bună! Carte de bucate.

Nrele viitoare: Cercetări din Istoria Românilor bănăţeni de P. Drăgălină.

Partea I. Istoria Banatului Severin până la lupta dela Mohàcs.

P. II. Severinul sub principii Transilvaniei până la căderea sa în mânile Turcilor (1653).

P. III. Resboaiele între Austria şi Turcia pentru eliberarea Severinului

P. IV. Infiinţarea regimentului valaho-illiric, mai târziu romano-banatic nr. 13. (1767—1872),

Părţile au să apară pe rĕnd. *Cei ce doresc ză li-se trimită, sunt învitaţi a ne înştiinţa, ca să ştim câte exemplare să tipărim. Volumele se plătesc numai după-ce au apărut.* **Direcţia.**

De la Sate.

Mult Onorată Redacţiune!

Vĕ rog se binevoiţi a-mi publica următoarele *atestate*: *Copie I.* Nr. 415, 1883. Adeverinţa prin care oficios se testifică, cumcă clericul absolut Constantin Rosa din Leucuşeşti, spre a corespunde dispoziţiunilor „Regulamentului" votat de mĕritul congres naţional bisericesc, al metropoliei ortodoxe române din Ungaria şi Transilvania, în şedinţa din 13/25 Octomvrie 1878 precum şi cercularului ven. consistor eparchial din Arad, dtul 18/30 Nov. 1882 Nr. 3091/966. In decursul anului 1880 a administrat cu succes laudabil postul de învĕţător la şcoala noastră confesională din Leucuşeşti, car d. a 1 Ianuarie a. c. în coace face praxă în cancelaria acestui oficiu protopopesc împlinind cu toată acurateţia şi punctualitatea agendele oficioase lui încredinţate; cercetând regulat sânta biserică în toate Duminecile şi sĕrbătorile; şi dovedind o purtare morală exemplară". Ii apăsat sigilul oficiului. II Copie. Nr. 792/1888 La cererea Părintelui Constantin Rosa preot în Leucuşeşti prin aceasta oficios se testifică cumcă sânţia sa ca preot al Monoştorului a desvoltat una activitate, sîrguinţă şi punctualitate laudabilă. Belinţiu 25 August 1888. George Creciunescu mp. protopop. Ii apăsat sigilul oficiului ca să vadă lumea şi poporul din Sân-Nicolau Mare (cum mĕ preferează pe mine Inalt Prea Sfinţia Sa pentru-că am fost 2 ani de zile scriitor protopopesc fără de nici un salar.

Am dat o rugare ca se capĕt drept să pot recurge la parochia din Sân-Nicolau Mare, mi-au dat urmĕtorul rĕspuns, cred că am destulă pracsă ca preot de a ocupa ori şi care parochie; m'au provocat prin un decis din 6/18 Faur a. c. că dacă voesc a recurge la parochie de clasa I. se vin a depune mai odată examenul de calificaţiune.

Eu consider aceasta numai de o tortură şi nu le voi face plăcerea nici odată, şi le mulţumesc de atari sfaturi minunate, ce pretind dela un preot sânţit de 15 ani; apoi vĕ întreb publice, să nu se desguste omul a mai ocupa parochie, căci de 8 ani şi aşia sunt preot disponibil.

Se vede însă că V. Cons. nu caută a îndestuli poporul — şi sunt convins că pe cale onestă parochie nu se poate căpăta în diecesa Aradululuj

Al Mult On. D-tale
stimator

Constantin Rosa,
preot.

*

Merceac.

Nu am cuvinte pentru a vĕ putea descrie bucuria noastră din sara de 25 Februarie n. a. c., dar nu numai bucuria, ci şi învĕţătura ce am putut trage din aceea sară. Şi cred că pomenind numele zelosului nostru învĕţător Basil Timbuş, veţi şti, cum şi onoratul public cetitor, că nu numai aceasta bucurie am avut decând dsa este la culmea chemărei în satul nost Merceac, ci ni-a mai dat încă bucurii mai de multe-ori, prin chor, teatru (compus de dsa), esamene totdeauna de model etc.

In sara sus amintită ni-a aranjat o „serată literară" constătătoare din prelegeri poporali, triloguri (composiţii de-a dsale) şi declamări, prin producţiunea şi graiul băiaţilor şcolari la care am luat parte bătrîni, tineri de ambe sexele, inteligenţă din loc şi jur, ascultători încă din vre-o 3 comune

---

In dor ne'ncetat —
Şi-un suflet işi perde cărările. . .

Ca lebeda 'n lacul cu soare,
Ce-şi cântă durerea şi moare,
Aşa-i ard pe urmă luminele:
Scăldate 'n văpăi. . .
Ca lumei de rĕi
S'arete în taină destinele.

Vasilie Alvescu.

Ateismul.

de Voltaire.

Smulgeţi din mintea oamenilor credinţa într'un Dumnezeu rĕsplătitor şi răsbunător, şi atunci Mariu şi Syla se scaldă cu poftă în sângele semenilor sĕi.

August, Autoniu şi Lipid întrec furia lui Syla. Nerone cu sânge rece, porunceşte ca mama 'i să fie omorîtă; de sigur că credinţa într'un Dumnezeu rĕsbunător era stinsă la Romani în acele vremuri.

Ateul şarlatan, ingrat, bârfaş, tâlhar, crud judecă şi lucrează cum îi este făptura, când el nu se teme de pedeapsa oamenilor.

Căci de nu există Dumnezeu pentru sine, acest monstru el insuşi e Dumnezeu, el jertfeşte totul ca să'şi mulţumească poftele şi nu cruţă nimic din câte-i ar sta în cale, la rugămintele cele mai duioase şi înaintea judecăţilor celor mai sănătoase rămâne tot atât de neînduplecat ca şi lupul flămânzit. O societate particulară de atei cari nu au nici o putere şi cari perd timpul în petreceri de voluptate ar putea să ţină cât-va timp sub jugul acestor finţe blestemate ce ni sĕ zugrăvesc încriminate în contra victimelor lor.

Muierea.

„De ce-o baţi, de-acea-i mai rea,
Că-i piele de drac pe ea".

După ce făcuse Dumnezeu pe moşul Adam, vĕzându-l că nu-i prea place singur, i-a făgăduit soţ asemenea lui; dar' a voit mai întêi să-i pună la probă rĕbdarea, deci nu s'a grăbit cu promisiunea. Adam urîndu-se a mai purta inelul de credinţă... şi vĕzând că nu mai soseşte ziua nunţei... a început a rĕpşti contra lui Dumnezeu. Bată-'l crucea, iubitor de vrajbă, era pe aproape şi auzind rĕpştirea lui Adam, se apropiă de el şi cu vorbe linguşitoare îi zise, că Dumnezeu nu îngrabă îi va împlini făgăduinţa, dar el îi aduce mâne-poimâne soţul aşteptat. Şi vezi, dorul, de alt-cum greu de purtat, născu învoirea şi prinseră mâna...

Bată-'l crucea se duse în fugă mare şi aleasă el din oastea lui ce avu mai frumos şi mai schităcuţ îl omorî, îi trase pielea, o înmoiă mereu în apă şi o tot întinse la soare până ce albi ca iolgiul, apoi îi dete bleasc şi hai cu ea la Adam, care vĕzêndu-o atât de albă, frumoasă, schităcea şi sprintenă — o îndrăgi de loc.

In cer se făcu supĕrare, zgomot şi mişcare... Bată-l crucea înţelesă... şi hai pe picior! Adam striga într'una, întrebând pe ortacu-seu de numele soţului. Intre aceste strigăte întrebatoare ale lui Adam, pe bată-l crucea îl ajunse din cer o săgeată, ciuerindu-l în călcâie şi de durere strigând: Eva!! Adam dete a înţelege, că Eva-i soaţa lui şi Eva i-a şi rĕmas.

„Bată l cruce şi azi cu ajutorul muerii prinde prietin pe bărbat. . ."

G. Bodnariu.

Oul şi Rabinul.

Un rabin mânca la M-me Vaufroy.

Se servi la masă ouĕ fierte.

Rabinul îl sparge şi după aceea îl lăsă intact.

— Cum nu mâncaţi? întreabă M-me Vaufroy.

— Scuzaţi-mĕ, rĕspunse rabinul, religiunea mea mĕ opreşte de a mânca carne.

— Dar bine este un ou.

—Ah! dacă ar fi ou, dar..... este un puişor înăuntru.

GHICITURI.

Un arbore are 12 crengi, pe toată creanga patru cuiburi, în tot cuibul şepte ouĕ, în tot ou 24 pui, toţi acestia mor după 60 de paşi.

Ce poate fi?

La un port de mare sta la disposiţiune o năioară pentru transportare: duce în greutate 100 chilogr. fiind mai mult, să cufundă.

O familie care consta din patru persoane; doreşte a trece cu naia, e de însemnat că părintele familiei (tata) e de 100 chlgr. şi mama 100 chlgr. doi băeţi ear' 100 chlgr. Cum au trecut cu năişioara ca se nu li-se întâmple nenorocire?

Vasad, 1899.

Emmanuil Pop,
învĕţător.

*

Maria au cumpĕrat de la vecina sa Marta oue de gâscă, de raţă şi de găină, 20 de oue laolaltă; — toate aceste le-a cumpĕrat cu 20 de cruceri; — vecina Marta îi dete oul de gâscă cu 3 cruceri, oul de raţă cu 2 cr., ear' de găină 2 oue de 1 cr. — câte oue de gâscă, de raţă şi de găină a căpĕtat Maria de la vecina sa?

BCU Cluj / Central University Library Cluj

veci.e, aşa încât sala şcoalei noastre — deşi spaţioasă, nu-i putea cuprinde pe toţi.

Programul a constat din vre-o 14 puncte. Amintesc că din acestea, prelegerile şi cele vre-o 6 triloguri s'ar plăti a se publica că conţin foarte multă învăţătură; căci peana iubitului nost învăţător este decsteră pentru acestea şi pentru a ne lumina, — ne stâmpără setea sufletului după aşteptare şi dorinţă.

Doamne dă mulţi învăţători ca dl Timbuş, şi rog pe Dzeu că să ne mai poată lumina mulţi ani, că decând 'l avem mult, foarte mult ne-a luminat şi îndreptat.

„*Vox*".

*

Aldeşti, la 2 Martie 1899 c. n.

Onorată Redacţiune!

In Nr. 30 al foaiei „Trib. Pop." s'a publicat o corespondenţă foarte scurtă, dar' de cuprins aşa zis: „pur adevăr" — contra conduitei judelui comunal de aici. Sum învinuit, că aşi fi scris-o eu; pentru care, acum mi-s'a promis pe faţă — şi simplu, din partea acelui „*hires*" jude „*răsbunarea*".

Ei frate Laszkucz György! Ce înţelegi D-ta sub cuvântul „răsbunare"? Au doară ai de cuget, să mă baţi şi pe mine, cum ai bătut pe Mitru Alda — până l'a năpădit sângele pe gură şi pe nas? — sau pe Avisalon Faur — cu care aşa cred, că ai şi proces; pe Simeon Verşigan şi încă alţii destui la număr, între cari şi cumnatul D-tale: Neia Faur (tot în birtul cu picină).

Sau ai de cuget, a răscula neamurile, şi a abusa de liniştiţii poporeni contra mea?

Dal de la Laskucz György „toate se pot aştepta". Insă la cea dintâiu! atrag atenţiunea gendarmeriei cercuale, la cas dacă mi-se va întâmpla ceva! La ultima, aceasta cade în cadrul Venerab. Consistor unde me voiu rectifica, şi voiu da seamă de toate. *Deci las să urmeze adevărul:*

In comuna noastră curat românească, care numără maximul 160 Nre de casă, cam de vre-o 40 de ani — s'a încuibat un jidov, dar' „onest" cu numele: Kohn Márk. Acesta într'u câtva nu aseamănă a fi jidov, ci faptele lui sunt curat „creştine" şi „române". A ajutorat biserica română, a cinstit şcoala, n'a pîrît pe nime, n'a luat usură, n'a dat beutură pe contă, n'a făcut jocuri, n'a ţinut birtul deschis peste termin. Până-ce dânsul era singur (şi D-ta nu erai birău) în comună, nu s'au întâmplat „bătăi".

Acum prin ajutorul lui Laszkucz György de când e dânsul jude com. — s'a mai adăpostit (de 2 ani) Paskevitz Lipót (numit şi Furnica) care şi-a cumpărat casă; şi pământ două holde catastrale de la Veselie Bejan, numai pe rachiu. Pentru ce n'a făcut aceasta Kohn? Pentru ce nu prinde rădăcini jidov în com. Voivodeni (laudă judeiui Luca! şi vredn. preot Cosma) Paskevitz ţine butea deschisă toată noaptea. Dă beuturi pe contă etc. . . Căci D-ta jude! îi faci obligaţiuni cu oamenii, îl ajută în toate, îl părtineşti mai pe sus decât şcoala care azi-mâne să surpă pe nevinovaţii elevi şi pe mine.

De acest din urmă nu te interesezi de loc, numai de Paskevitz da! Ii porţi D-ta singur „ţidulele" prin sat. Provoci oamenii să solvească rachiul; şi dacă nu . . te foloseşti de ameninţări aspre, par'că comuna e pentru D-ta — şi nu D ta pentru comună. Ce cugeţi? Alcoholul, vitejia şi conduita D-tale — dimpreună cu toate onorurile ce ţi-se oferesc, şi le vei fi primind de „perciunaţi" nu te fac om vestit, ci lasă birtul, nu ţinea acolo adunări, nu suferi tămbălaie, jocuri (plane noaptea!) Mai bine fii „controlor" asupra stării, păcii, ordinei — şi frate sincer celor cari ţi au dat „cârja" de birău în mână, de cât să te bagi de „heteş" la jidan.

Ascultaţi pe învăţătorii nostri, că „aceia veghează pentru sufletele Voastre, că cu mulţimea ştiinţei Domnul i-a osebit pe ei". (Evrei 13,17, bis. Sir. 33, 11).

De binevoitor:

Sebastian Tontia,
învăţător rom. de 4 ani
în Aldeşti.

*

Din Cherechiu,

comună fruntaşă în comitatul nostru primim un raport despre petrecerea poporală, împreunată cu joc de teatru ce s'a dat acolo Duminecă seara, în sala şcoalei celei mari. S'au jucat două piese teatrale (Noaptea de St. Georgiu şi Comoara) de către tinerimea economică, într'un chip vrednic de toată lauda, fiind de faţă nu numai economii fruntaşi din comună, ci şi inteligenţa din comună şi din satele vecine. Au venit mulţi cu deosebire din Comlăuş In pausă s'a jucat *căluşerul*, în costume frumoase naţionale, procurate pentru aceasta şi alte asemenea prilejuri. Vătaful căluşerilor a fost Nicolae Talian, ear' soţii săi de joc următorii: Ioan Talian, I. Marişiu, Iosif Buda, Ig. Gâlcă, G. Laza, P. Poenar, G. Motorca, N. Blaga şi alţi trei al căror nume nu-l putem descifra.

Laude multe se cuvin d-lor învăţători Micoroiu, care a instruit pe tinerii economi şi şi T. Laza, care dimpreună cu ctitorul Todoruţ Laza şi cu primarul Ilie Stoica au obosit şi ei ca lucrurile să iasă în chip ce a mulţumit pe toţi. Au suprasolvit la această representaţiune d-nii:

Ioan Rosiu învăţ. 50 cr. Spitzer Mârku, 1 fl; Iulian Dragoi 50 cr; Augustin Boţioc, 1 fl; Nicolae Buftea, 4 fl; Anghelina Iosif, 50 cr; Alexandru Pap 1 fl. 50; Mihaiu Leucuţia 50 cr; Augustin Beleş 1 fl. 50 cr. Russu Şirianu 50 cr;

PARTEA ECONOMICĂ.

Cărtiţa şi Agricultura.

Mulţi din cititorii acestei foi se vor fi întrebând ce legătură poate să fie între agricultură şi un animal care umblă numai pe sub pământ de-l scormoneşte în jos şi-n sus şi căruia nu-i place lumina zilei, de aceea si când iese câte odată afară, iese numai noaptea. Urîtă dihanie, zic unii, şi cu toate acestea eu voi proba ce foloase aduce această dihanie urîtă care trăieşte pe sub pământ şi scoate moşoroaie, aşa că le mai dă de lucru oamenilor primă-vara.

Prima lucrare folositoare ce face cârtiţa agricultorilor şi grădinarilor este că stîrpeşte toate insectele vătămătoare producţiunii agricole. Unde cârtiţa (sobolul) lipseşte, aceste insecte se înmulţesc în paguba agricultorilor şi grădinarilor. Câţi grădinari cari în frumoasele zile din luna Maiu ş'au răsădit în grădinile lor fel de fel de zarzavaturi, în ziua următoare, au rămas mâhniţi în sufletul lor de ceea-ce vedeau in grădină; adică în loc să vază zarzavaturile în plină vegetaţiune, de-abia mai găseşte ici colea câte un fir de varză, de conopide, etc. Ce s'a întâmplat peste noapte le-a mâncat cu totul. Deci o nouă sădire trebue făcută. Dar, dacă nu se mai găseşte răsaduri de as-fel de zarzavaturi, atunci ce-i de făcut? Rămâne grădinarul fără zarzavaturi. Aceiaşi păţanie suferă mulţi din sătenii nostri cari se îndeletnicesc cu cultura numai a unor zarzavaturi.

Dacă avem un amic credincios pentru stîrpirea coropişniţei, de ce să nu ne folosim de el, după cum se folosesc grădinarii din Germania? Grădinarii din Germania, ca oameni paractici, nu pun sapa ori casmaua în grădina lor, până când nu sînt pe deplin asiguraţi că nu este nici o insectă şi mai ales coropişniţa. Dacă ei cumpără, un număr de cărtiţe, cu vre-o câte-va centime, de la copii, cari primăvara se indeletnicesc cu astfel de negoţ, în anumite tîrguri de prin oraşele germane. Acest prisonier (cărtiţa), se pune în libertate prin grădini şi el în schimb îi curăţă toată grădina de insecte vătămătoare zarzavaturilor. Când cărtiţa nu mai găseşte hrana trebuinciosă existenţei ei părăseşte grădina aceluia care i-a redat libertatea.

Când grădinarul vede că cărtiţa nu mai scoate moşoroiu, el ştie că a stîrpit toate insectele şi atunci începe săparea grădinei după ce mai întâiu a împrăştiit toate moşoraile de o potrivă pe suprafaţa pământului,

Să vedem ce folos poate să aducă acum cârtiţa agriculturii. Ea foloseşte mai mult livezilor naturale (fireşti) şi celor artificiale (semănate). In aceste livezi, plugul şi sapa nu pot ajuta nimic ca în locurile puse în cultură cu diferite plante agricole. De aceea în livezi, insectele se înmulţesc foarte mult, deci şi cârtiţele se înmulţesc mai mult si scot moşoroaie mai multe. Din causa muşuroaielor, producţiunea fînului ar fi foarte mică, dacă primărara agricultorii n'ar împrăştia în mod regulat ast-fel de muşuroaie pe suprafaţa pământului. Să băgăm bine de seamă că acest pământ împrăştiat este un bun îngrăşământ pentru livezi. Dar mulţi agricultori, ca pământul să l potrivească mai bine, mai au obiceiul de a grăpa livadea. Cea mai fericită lucrare este grăpatul livezilor, de şi mulţi agricultori nu vor a o paractica.

Prin grăpare se fac două lucruri însemnate livezilor: *a*) Se desrădăcinează toţii muschii cari cresc pe suprafaţa livezilor, şi care împiedecă înfrăţirea ierburilor la suprafaţa pământului, şi deci în casul de faţă are să fie producţiunea mai mică: *b*) prin grăpare se deschid mai bine porii pământului, prin care străbate mai uşor umezala, căldura şi aerul la rădăcinile ierburilo, care iuţesc creşterea şi înfrăţirea ierburilor, şi deci şi producţiunea fînului. Livezile cari se grăpează şi se cosesc mai de timpuriu, produc mai mult.

Iată dar, cum în mod irdirect cârtiţa, prin muşuroaiele ce scoate la suprafaţa livezilor, contribue la înmulţirea producţiuni fînului: căci dacă n'ar fi fost muşuroaiele, agricultorii n'ar grăpa livezile şi producţiunea fînului ar fi mică.

Deci să nu omorîm cârtiţele, căci însăşi ele se omoară, când se întâlnesc pe sub pământ în locuinţe, şi dacă nu avem trebuinţă de serviciile ei, n'avem de cât să punem un ţăruş ascuţit în gaură pe când scoate pământ, de vîrful lui se va înţepa şi îndată va şi părăsi locul.

Sunt atâtea insecte în aer şi sub pământ cari ne prăpădesc semănăturile ca şi roadele lor, dar în schimb Dumnezeu ne-a dat şi puţini credincioşi printre animale, cari să hrănesc cu astfel de insecte vătămătoare agriculturei şi grădinăriei. De aceea ar trebui pentru astfel de animale să se ea măsuri nu de stârpire, ci de ocrotirea şi înmulţirea lor.

V. S. Moga.

Raportul dintre oameni şi ştiinţele medicale.

Disertaţiune ţinută la 27 Novembre a. tr. în Casina română din Lugoj.

DE

Dr. Mihail Pop, medic.

(Urmare.) 4.

De multe-ori bulnavul ia în nume de rău dela medic, dacă e prea circumspect. O muere tinără are un catar acut de stomac, şi-a stricat stomacul. — Cu ani mai înainte a suferit de vomări de sânge, provenite din o rană de stomac; atunci medicul ei a curat-o foarte potrivit ţinându-o în pat mai mult timp şi observând-o. Pacientul, care se teme de modul acesta de cură, se îngrozeşte când aude că trebue să se pună în pat, şi să o cureze iarăş medicul ei bătrân, a căruia toată activitatea o priveşte de prefăcătorie. Fireşte, încât-va ştiu să scape pre pacient, în fine şi el e numai om. Ştiu, când îmi duc orologiul la orologieri pentrucă în un mod neregulat a stat, totdeauna aud. Da, dle! orologiul a căzut şi s'a rupt acsia.

Fără pricepând nimica din organismul orologiului, sau că ce sminţă şi cât poate să oprească orologiul, resping aserţiunea, că orologiul a căzut, şi privesc cu ochi suspecţi aceea diagnosă a orologiului, că s'a rupt osia, pentrucă aşa se vede, că repararea osiei este unul dintre cele mai scumpe lucruri, ce priveşte orologiul de busunar. Aşa cred, că publicul priveşte medicii ca cu orologiul. Nu pricepeţi nimica din ştiinţele medicale sau din lucrurile pre cari se basează o teorie. Ştiţi numai atâta că ordinaţiunea e neplăcută şi cugetaţi în modul cum Gilfil descrie o naraţiune amoroasă. „Doamna Friff ţinea lipitori şi fie-cine era convins, că esercitează asupra animalelor o deosebită influenţă, că şi între cele mai nefavorabile condiţiuni se prind. Influenţa ei atâta o ţineau de mare, în cât, deşi lipitorile ei totdeauna le respingeau subt titlul, că ş'au perdut apetitul, ea era totdeauna chemată să aplice animalele cu mult mai agere pre care le lifera barbierul Pilgrin, de câte-ori se întâmpla, ca vr'unul din pacienţii lui să sufere de aprindere."

Publicul de pe stradă nici aceea nu pricepe că întregitatea singuraticilor organe influinţază întregitatea organismului. Pentrucă dacă ar pricepe, nu mi-aş putea esplica pentru-ce se bate aşa de tare după specialişti.

Numai aceea e convins, că pe când cred uşor că morbul nimiceşte ficatul, inima sau rărunchele, anevoie sau de loc nu vreau să creadă, că sminta este în creer. Dintre morburile de crer, publicul cunoaşte numai înnebunirea. Se teme foarte tare de nebunire şi cred, că foarte mulţi au înebunit pentru aceea, că s'au ocupat în continuu cu aceea posibilitate fioroasă.

Nici idee nu are, că creerul stă în oarecare-va nex cu stomacul, ficatul, sau altă parte din organism; şi influinţază activitatea aceleia.

Cred, a nu mă abate dela scop, când afirm, că mulţi nu sufăr de oare-care-va morb de mistuire sau circularea sângelui fără că puterea espansivă a sistemului nervos este foarte defectuoasă.

Celulele şi centrele sistemului nervos au lipsă de roborare, ca cu atât mai tare să iriteze activitatea organelor parenhimatose şi să sistemiseze o coordinaţiune mai bună în funcţiunea unui sau altui organ; şi poate în fine în prima linie mai bine să se predomineze pre sine singur. De comun, atari indivizi şieşi îşi sunt singuri cei mai mari inimici.

Ei au lipsă de foarte puţine medicamente — căci şi aşa au luat cu mult mai multe de cum au avut lipsă.

Fără le ar fi de foarte mare folos o prelegere din elementele fisiologiei; numai aşa li s'ar putea esplica isvorul diferitelor morburi, şi că pentru-ce sănătoşi fiind să simţesc aşa de rău. Dacă oamenii numai puţin ar şti mai mult despre ei singuri, cu cât ar fi mai sănătoşi şi mai fericiţi! Nu de mult am dat sfat unui om inteligent, a cărui inimă sub influinţa muncei spirituale încordate şi-a abzis serviciul. Mi-a cauzat multă vorbă şi osteneală până l-am putut face să priceapă că munca spirituală are mare influinţă asupra corpului. Dacă D-Voastră sub lucru pricepeţi că oare-care-va organ de activitate între marginile fisiologice, nu se eşofează, atunci sunteţi cu mine de acord. Dar dacă credeţi, că lucrul care mistueşte şi acel timp care Vă este de lipsă pentru odihnă şi distracţie, zic acel lucru nu omoară, atunci cred, susţineţi un lucru, care nu corespunde adevărului. Au doară credeţi, că cineva poate să se aprofundeze mai multe oare în cestiuni finanţiale, care nu conced spre mişcare corpului chiar nimic, şi spre odihnă foarte puţin timp, fără ca energia nervoasă exauriată să nu fie simţită în alte părţi a corpului.

(Va urma.)

La adresa Domnului „Ego“.

In numĕrul 30 al „Tribunei Poporului“ din anul cu.găto a apărut sub signatura anonimă „Ego“ un atac nedrept la adresa „Consorţiului de economii şi de anticipaţiuni al primei reuniuni generale a diregĕtorilor monarchicei austro-ungare din Caransebeş“.

Faţă de acest atac subscrisul Directoriu aduce la cunoştinţa onoratului public:

1, Că Consorţiul nostru are statute întărite de tribunalul regesc din loc, ca autoritate legală competentă, după care statute Directoriul administrează averea membrilor, drept aceea administraţia noastră nu colidează cu legile positive.

2., Ca să vadă onoratul public, că ce crezĕmênt merită asertiunea lui „Ego“ când zice, că fericitul în Domnul general Traian Doda, pentru şicane ar fi eşit din consorţiu: arătăm cu date autentice, că generalul Doda dela început a fost membru al Consorţiului, până la moartea sa în anul 1895 şi capitalul ce 'la avut la Consorţiu, Directoriul după moartea dânsului la transpus judeţului regesc cercual din loc.

3., Eschiderea membrului Ioan Linţu, din Consorţiu a fost declarată unanim în adunarea generală din 29 Ianuarie a. c. şi anume pe basa statutelor pentru purtarea necuviincioasă.

4, La celelalte neadevĕruri publicate de „Ego“ nu mai reflectăm şi la cele ce am reflectat am reflectat numai din consideraţiune către onoratul public, căci cu „Ego“ nu stăm de vorbă, fiindcă este notorică înclinarea lui spre a scorni neadevĕruri şi fiindcă pentru această însuşire şi pentru purtarea lui necuviincioasă a fost desbrăcat de caracterul de oficer.

Mai departe subscrisul Directoriu cu mândrie o spune, că persoane de înaltă posiţie au onorat cu încrederea lor Consorţiul nostru, căci între membrii Consorţiului numĕrăm un Episcop, un Archimandrit, doi generali români, doi coloneli, doi vice coloneli, cinci maiori şi alte multe persoane distinse din starea preoţească, militară şi civilă.

In fine, spre liniştea onoraţilor membri ai Consorţiului, le aducem la cunoştinţă că cererea dlui Ioan Linţu ca să se dissoalve Consorţiul nostru, tribunalul reg. din loc a respins'o.

Caransebeş din şedinţa Directoriului Consorţiului de economii şi de anticipaţiuni al primei reuniuni generale a diregători'or monarchiei austro-ungare în Caransebeş, ţînută în 4 Martie 1899.

Ilie Curescu, președinte. (L. S.) *George Bodjosch*, membru în direcţiune.

NOUTAŢI

Arad, 10 Martie n. 1899

Infiinţaţi reuniuni de cetire. Sunt cele mai uşor de întemeiat şi cu mai puţine cheltueli împreunate şi afară de ţĕlul învĕţăturei pentru care slujesc sunt locul potrivit pentru a se sfătui şi pune la cale şi alte tovărăşii pentru înaintarea economică a plugarului. De aceea, ori-cine are teren să încerce a înfiinţa o însoţire de cetire, drept început. Toate documentele şi sfaturile de lipsă se capătă spre decopiare pe termin de 7 zile şi un exemplar de statute tipărit, trimiţênd 30 de cr., la comitetul reuniunei de cetire şi cântări în Zagra, p. u. Magyar-Nemegye (B. Naszod m.)

*

Alegere. Din *Zăbalţi* primim urmĕtoarele:

In ziua de 20 Faur a. n. c. la 3 oare după ameazi sa făcut alegerea antistiei comunale care a decurs în linişte şi ordine esemplară, ceea-ce este a se mulţumi în locul prime conducerei înţelepte şi iubirea faţă de popo a mult iubitului nostru domn protopretore *Aureliu Popescu din Bihor*.

Abstrăgând dela ceilalţi membrii aleşi înatistie, amintesc că de jude comunal a fost ales cu aclamaţiune *Alexa Rista*, un om încă tinĕr, care însă promite foarte mult fiind un om deştept, om cu carte, cantorul Stei Biserici, mai ales pentru şcoala noastră care şi aşa este în o stare deplorabilă arată un interes mare.

Un alegător.

*

De ce i stricată Budapesta? La întrebarea asta rĕspunde „Budapesti Hirlap“ într'un articol întitulat „Zidire de biserici“ în care zice şi urmĕtoarele: Intreagă Europa nu e un singur oraş mai mare, în care să fie aşa puţine biserici ca în Budapesta. „Şi că nu sunt biserici în capitala ţĕrii, pricina e, că milioanele se cheltuesc pentru lărgirea de strade plătindu-se pentru exproprîarea vre unei surpături de casă câte un milion şi mai bine, ear' pentru teatre, care se dovedesc a nu plăti nimic, milioane de fl. pentru-ca poporaţia din capitală mai uşor să fie mânată pe povârnişul corupţiei şi al stricăciunei.“

*

Poftă bună! Carte de bucate, aranjată cum n'avem încă în felul acesta, de d-na *Zotti Hodoş*. Dintrênsa se poate învĕţa gătirea celor mai bune bucate obicinuite atât la noi, cât şi la alte popoare. Cartea aceasta nu trebue să lipsească din biblioteca nici unei bune gospodărese. Se poate procura şi la administraţia ziarului nostru. Preţul — considerând cât e de mare volumul e foarte moderată: 70 cr.

*

Se caută un duchenar, care să ţină şi o librărie mai mică în comuna Berzova, cottul Arad. Duchenarul să fie Român. Doritorii să se adreseze dlui Vaselian Popovici în susnumita comună.

*

AVIS! Din causă, că mulţi dintre acei on. domni, cari s'au fost însinuat de abonenţi la *„Almanachul înv. rom.“* nu şi au ridicat exemplarele abonate, mĕ simt îndemnat ca pe acest rest de exemplare să-l dau de azi încolo cu un preţ scăzut, anume cu 75 cr. exemplarul, trimis franco. Iosif Velcean, înv. rom. Reciţa-montană (Resiczabánya)

*

— Rog pe toţi acei iubiţi colegi ai mei, cari împreună cu mine au absolvat preparandia din Arad în anul 1877, ca să mĕ aviseze de locul unde funcţionează, căci voi să pun la cale o întâlnire când vom împlini 25 ani dela absolvarea studiilor. Şi pân'atunci îi rog ca să poarte o mai vie corespondenţă între d-lor.

Vaselian Popovici
înv. în Berzova.

*

Petreceri în suburbiile Aradului. Corul tinerimei române economice din *Arad-Pêrneava* aranjează *concert şi petrecere cu joc*, Dumineca seara, 12 Martie st. n. Concertul se va da în sala şcoalei noastre confesionale din strada sĕcurii. Inceputul la 8 ore seara.

— Tinerimea română din *Arad-Şega* va arangia Sâmbătă seara, în 11 Martie (27 Februarie) a. c. în sala ospătĕriei dlui Dimitrie Lapuşca, *o petrecere de carneval* împreunată cu joc, la care, cu toată onoarea, vĕ invită. Pentru comitetul aranjator: *Petru Teretean* secretar, *Iosif Mateiu* preşedinte, *Mihai Turcaş* cassar, Nicolae Pain, Savu Strengariu, George Teretean, Ioan Duma, Iosif Barna, Mihai Mumer, George Dan, Ilie Popa, Ilie Nicola, Nicolae Turcaş, Petru Mateiu, Dimitrie Marcu, George Marcu, Todor Pădurean, George Curtean, Iosif Curtean, Mitru Ardelean, Petru Isac, Iulian Luţai, Ilie Teretean. Inceputul la 8 ore seara.

Preţul de întrare la amêndouĕ petrecerile e câte 20 cr. de persoană. Venitul curat e menit pentru ajutorarea şcolarilor sĕraci. Indemnăm şi noi publicul românesc, ca să încurajeze pe aranjatorii ace tor petreceri, luând parte în numĕr cât se poate de mare.

*

Hymen. Dumineca în 21. Februarie (5 Martie) 1899 la 3 oare d. a. în biserica gr. or. din Sanmiclăuşul-Mare s'a celebrat cununia d-lui Ioan Moldovan (junior) cu d-şoara Elena Oprean, sora distinsului advocat român Dr. Nestor Oprean. Felicitările noastre!

*

Cazuri de moarte. *Nicolau Zsiga* mare proprietar, fiiul fostului mecenat Nicolae Zsiga, din Oradia-mare, a rĕposat în Viena — unde a şezut aproape de 25 ani, retras de toate mişcările naţionale şi sociale în 2 Martie a. c. în etate de 79 de ani. Actul înmormêntării s'a sĕvîrşit în 4 Martie d. n. la 2 ore în biserica gr.-ort. din Viena. Rĕposatul a lăsat după sine pe soţia sa vĕduvă! Familia Diamandi şi Poinar deplâng pe unchiul lor.

*

— Cu inimă frântă de durere subscrisii aducem la cunoştinţă tuturor pretenilor şi cunoscuţilor cumcă mult iubitul nostru tată, frate, socru şi moş *Constantin Şandor* născ. în Nădlac şi fostul fruntaş al amintitei comune, după o viaţă desul de îndelungată şi după puţine suferinţe şi a dat nobilul sĕu suflet în mânile Creatorului, Vineri în 3 Martie n. d. a. în Arad. Fie-i ţărîna uşoară! Pe defunctul îl deplâng: Elisaveta ca soră, Emilia măritată Nădăban văd, Elena mărit. Luţai şi Iile ca fii. Licolae Luţai, ca ginere. Teresca, ca noră. Dimitrie, Alexandru, Ioan, Veturia Elena. Silvia şi Alexandra ca nepoţi şi nepoate.

*

Ghiciturile publicate au fost deslegate de cătră următorii: Alexandru Giura (Botta); Constantin Adam (Caransebeş); Petru Bălan, pădurari (Luncaiu); Romul Popa, înv. (Leş); Ioan Roşu, înv. (Comlăuş); Ioan Chie (Jebeliu); Ioan Miloş (Pesac); S. Maximovici, comerciant (Forotic); Vioara Savici născ. Todorescu (Lipova); Iosif Goian, (Mocriu); Simeon Capriţa (Dognecea); Pavel Butuc (Bistriţa) Ioan Cădariu (Totvărădia); Varvara Verendean (Bozovici); Corneliu Băiescu (Caransebes); Ioan Verbaschi (Oraviţa); Mateiu Ponoran (Dognecea); Străin Motiu (Prigor); Florian Bcloga, preot (Marpod); Aurel Gherguţa, înv. (Doman); Dim. Cosma, înv. (Carasĕu); Dion. Luca, înv. (Csáki Gorbó); George Răsădean (Şcitin); N. Tucu, (Zorlenţul-mic); Emilia Popa (Less); Livia Căldăraş (Lugoş); V. Ciuta, înv. pens. (Jebeliu); George Călţun (Caransebeş); G. Lupenciu (Petriş); George S. Radu (Săcel); d. Anna Micloşi (Pesac); Iuliu Roşu, proprietar (Vrani); George Gadian, cojocar (Ciacova); George Uroş (Janova); Ioan Roşu, înv. (Comlăuş; Abonentul 2190. d. Aurelia Ciolac (B.-Comloş); d-şoara Stana Sĕrbu (Ruszkbeg); d şoara Maria Curuţchi; Teodor Popa, înv. (Chelmac); şi Pavel Colhan (Crocna).

*

Se recomandă *o damă tineră şi cultă, care s'ar angaja de educătoare la vre-o familie, fie în loc ori în provincie, cu condiţiuni moderate A se adresa la adm. foaei noastre.*

Poşta Redacţiei.

Ab. 902, *Oraviţa.* Adresaţi-vĕ d lui Iosif Vulcan, redactor Oradia-Mare.

A. Ş. Cluj. Primit. Peste câte-va zile

N. Pop, Ormindea. Adresaţi-vĕ d-lui Aurel P. Braciaiu, Orĕştie.

I. Gavrilette, Beliu. Se vede că s'a perdut pe unde-va, că noi nu o avem. Trimite-o încă odată, şi bucuros.

Ab. 1158. Numai un medic veterinar vĕ poate da sfat.

Poşta Administraţiei.

Dlui G., în V. pentru exemplarele trimise dincoace, nu s'a pus hartă, prin urmare nu vĕ putem da.

Dlui *Titu Domsia, Valealungă.* „Carte de bucate“ se capătă numai la autoare în Caransebeş, ear' comasările la Sibiiu.

Dlui *G. F. înv. B.* Bilete de visită 90 cr. suta; ţiteră la Krispin, Arad.

Dlui *Sebastian Tonţia, Aldeşti.* Costume naţionale româneşti pentru dame poţi afla la dl Ioan Bidu, *Orĕştie.*

Dlui *învĕţător din Utvin.* Pentru a-ţi putè schimba adresa, binevoeşte a-ţi iscăli numele aşa, ca să se poată descifra.

Repriviri economice:

Preţuri:

Grâu: s'a vêndut cu fl. 9.90–9.95
sĕcară: „ „ „ „ 7.80–8.—
Orz: „ „ „ „ 6.20–6.65
Ovĕs: „ „ „ „ 5.75–6.20
Cucuruz (porumb) vechiu . . . . — —5.55
„ nou 4.60–4.75

Preţuri cu termin.

Grâu pe Martie . . . . fl. 9.74–9.87
„ „ Aprilie . . . . „ 9.47–9.67
Sĕcară: „ Martie. . . . . „ 7.83–7.93
Cucuruz: pe Maiu . . . . „ 4 66–4.73
Ovĕs: pe Martie . . . . „ 5.79–5.82

Diverse:

Făină de grâu:

No	0	1	2	3	4	5	6	7
fl.	16.40	15.80	15.20	14.60	14.—	13.30	12 30	10.—

7 şi jum.	8
8.—	5,60

Făină de sĕcară:

No, 00	0	0|I	I	II	II B	III.
—.—	fl 18.70	13.20	12.70	12.30	11.20	9.70

Tărîţe fine fl. 5.— comune fl. — —

Meiu (măl. măr.) Nr.	0	1	2	3	4
	11.75	11.25	10.75	10.25	9.50

Fasole albă s'a vênd. cu fl. 6 50–7.— 100 kl.
„ boabe rot. „ „ 7.50–8.— „ „
Linte fără gărgăriţe „ „ 10.—16.— „ „
Mac . . . . . . „ „ 30.—33.— „ „
Semânţă de cânepă „ „ —.—11.50 „ „
Chim . . . . . „ „ —.—28.— „ „
Unsoare de porc . „ „ 54.50 55.— „ „
Slănină . . . . „ „ 46.50–48.50 „ „

Prune 80/85 bucăţi bosniece fl. 13.25
„ 95/100 „ „ „ 9.25
„ 115/120 „ „ „ 8.50
„ 80/85 „ sêrbeşti „ 13.½
„ 95/100 „ „ „ 9.½

Seminţe:

Trifoiu roşu: recoltă de 97 cu fl. 38.——.43—
„ „ „ 98 „ „ 46.——52.—
Lucernă: ung. „ „ 97 „ „ 38.——44.—
„ „ „ „ 98 „ „ 48.——53.—
In, după calitate . . . „ „ 11.——12.—
Uleiu de napi . . . . . „ 33.—.
Petroleu american rafinat fl. 23.— 100 kl
„ rusesc „ „ 20.50 „ „
„ de Orşova „ „ 19.50 „ „
„ de Braşov „ „ 18.25 „ „
Spirt grob pentru rafinat fl. 17.50–17.75
Lână: de vară . . . . . fl. 92.——93
„ vênătă . . . . „ 85.——86
„ albă . . . . „ 95.——108

Pei lucrate:

prima Einsatz-Terzen 10–13 Kl fl. 138.—140
„ „ 14–20 „ „ 144.—148
„ Zweisatz „ 20–22 „ „ 130.—132
„ Dreisatz „ 20–24 „ „ 135.—138
„ „ „ 25–28 „ „ 140.—142
„ de bivol „ 28–32 „ „ 142.—144

ULTIME ŞTIRI

Pentru doina lui Lucaciu.

Alaltăieri au fost închişi în temniţa din Lugoj doi Români, fiind că au fost pîrîţi că au cântat Doina lui Lucaciu Ei vor sta închişi 8 zile.

Asentările.

Ministerul de rĕsboiu din Viena a hotărît, că asentările de ăstan se vor face **între 4 Aprilie şi 7 Iunie.** Intărzierea aceasta purcede de acolo, că dieta ungurească n'a votat încă legea despre recruţi, dar' va fi votată peste câteva zile.

Din Ceanad.

Măcău, 10 Martie.

In şedinţa comitetului administrativ s'a luat hotărîrea, ca să se pornească cercetare împotriva presidenţilor casei orfanale, fiind că au mâncat paralele copiilor orfani, ear' în potriva notarului din Tót bánhegyes de asemeni s'a pornit cercetare. Pricina cercetării e pîra şovinistului inspector de şcoale, care l'a pîrît, că puue beţe în rotele ungurisării din a sa comună.

a re- .554 fl. Meţianu de cât episco- ca ex-

Editor: Aurel Popovici-Barcianu.
Redactor responsabil: Ioan Russu Siri

„SĂTMĂREANA“

Institut de credit și economii societate pe acții în Seini.

Invitare

Domnii acționari ai **institutului de credit și economii „Sătmăreana“**, *în vîrtutea §-lui 23 din statute prin aceasta sunt invitați* la a*

VII-a adunare generală ordinară,

care se va ținea la Seini în 27 Martie a. c. st n. 11 ore din zi, în localul institutului.

302 1—1

Obiectele:

1. Raportul direcțiunei și presentarea Bilanțului a VII.
2. Raportul comitetului de revisiune.
3. Crearea unui fond special de reservă (§ 78 din statute).
4. Distribuirea profitului curat.
5. Decisiune asupra locului de membru în direcțiune a d. A. Berinde și alegerea alor 2 eventual 3 membrii în direcțiune.
6. Alegerea unui membru în comitetul de revisiune.

La adunarea generală au vot numai acei acționari, cari cel puțin până la miezul zilei premergătoare adunărei generale au depus la direcțiunea institutului acțiile sale (§. 26 din statute).

In vederea înlesnirei de participare, au fost rugate pentru primirea acțiilor în deposit și trimiterea plenipotințelor respective institutele de credit și economii *„Albina“* din Sibiiu, *„Silvania“* din Șimleu, *„Bihorcana“* din Oradea, precum și domnii Găvrilă Lazar de Purcăreți protopop în Sanislău și dl Sofroniu Pașcu paroch în Ticvaniul mare.

Bilanț cu finea anului 1898

ACTIVE:				PASIVE			
1	Cassa în numerar	3.536	32	1	Capital social: 1000 acții à 100 fl.	100.000	—
2	Rate restante din capital social	1.552	10	2	Fond de reservă	7.533	93
3	Escompt de cambii	166.203	—	3	Fond de pensiuni	529	44
4	Cambii cu acop. hipotecară	104.924	—	4	Depuneri spre fructificare	78.673	94
5	Credit hipotecar	43.501	84	5	Reescompt	162.764	—
6	Obligațiuni cu cavenți	14.257	—	6	Dividendă neridicată	402	—
7	Contocurent	3.614	23	7	Diverse conturi creditoare	59	80
8	Efecte	2.020	—	8	Interese transitorii anticipate	4.261	71
9	Deposite	1.433	43	9	Profit curat	8.915	38
10	Realități	9.326	03				
11	Avansuri	2.838	30				
12	Diverse conturi debitoare	8.962	12				
13	Mobiliar	971	83				
		363.140	20			363.140	20

Profit și perderi cu finea anului 1898.

ESITE.					INTRATE.		
1	Interese: a) la depuneri		4.474	89	1	Interese la escomptul de cambii	27.985	14
	b) la fond de reservă		289	76	2	Interese la credit hipotecar	4.424	29
	c) la fond de pensiuni		20	36	3	Interese la oblig. cu cavenți	1.616	13
2	Interese de reescompt		11.062	12	4	Venit la realități	289	—
3	Contribuție		2.457	99	5	Diverse	770	75
4	Spese: a) chirie	200.—						
	b) de cancelarie	1067.59	1.267	59				
5	Marce de presență		264	—				
6	Salare		3.814	77				
7	Amortisare din inventar	51.15						
8	Stergere la cambii și int.	2.467.30	2.518	45				
6	Profit curat		8.915	38				
			35.085	31			35.085	31

Seini, la 31 Decemvrie 1898.

George Pop de Băseşti m. p.
preşedinte.

Gavrilă Lazar de Purcăreți m. p.,

George Achim m. p.
dir exec: substit,

Aurel Pelle m. p. Alexiu Pop m. p. Dr. Vasile Lucaciu m. p. Cosma m. p. Alexandru Stetiu m. p. Nuț Crișan m. p.

Găvrilă Barbul m. p. Dionisiu Bran m. p. George Bide m. p.

Confrontate cu cărțile de comptabilitate s'a aflat în ordine.

Membrii comitetului de supraveghiare:

Romul Marchiș m. p. Avram Breban m. p.
preşedinte.

F. Cocian m. p.

Vasilie Achim m. p. Demetriu Ciente m. p. Vasiliu Anderco m. p. Ioan Serbac m. p.

Tipografia „Tribuna Poporului“ Aurel Popovici-Barcianu în Arad